Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6826

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: Istanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 24299-24290

Pazartesi 16 Ağustos 1943

Roosevelt'le Churchill Buluştular

Konferansın birinci safhası

Churchill'in Roosevelt'le konuşarak Kebek'e avdetinde nihayet buldu

Roosevelt'in mesajı

İki Anglo - Sakson şefini bir daha birleştirip konuşturacak olan Quebec konferansının arifesinde Şimalî Amerika Birleşik Devletleri Reisi Roosevelt, Atlantik beyannamesinin ikinci yıldönümü vesilesile ve bu beyannamenin bilhassa iki maddesi üzerinde duran bir mesaj neşretti. Bu iki maddeden biri Amerikada Reis Roosevelt'le başlıyan dahilî ve içtimaî ıslahata dokunarak iş, işçi ve sermaye münasebetlerinin insanî esaslar üstüne oturtulmuş olduğu halde inkişafı davasını müdafaa etmekte, diğeri büyük küçük farkı gözetilmeksizin bütün milletlerin istedikleri hükûmet şeklini kurmak hususundaki haklarına riayet olunması prensipini yeniden çok kuvvetli ifadelerle bir daha belirtmektedir. Reis Roosevelt'in bu yeni mesajına göre Atlantik beyannamesinin neşri sırasında onun ihtiva ettiği esasların gerçekleşmesi kolay olmıyacağını düşünenler ve söyliyenler olmuştu. Fakat Müttefik silâhlarının zafere doğru yol aldıkları son zamanlarda artık o şüphelere yer kalmamak lâzımdır. Ve Reis Roosevelt yeni mesajında çok kuvvetli şu ifadelerile Atlantik beyannamesine yıkılmak bilmez bir kale mahiyet ve heybeti vermek istemiştir:

«— Bugün müthiş bir harb içindeyiz. Bütün birleşmiş milletler yanyana döğüşüyorlar. Kat'î zafer kazanmağa azmettik. Bizim düşmanlarımız yalnız Almanya, Japonya ve İtalya değil, fakat herhangi bir yerde kendini gösterecek olan zulüm, emniyetsizlik ve adaletsizliktir.»

Bu sözler içinde bulunduğumuz harb ve sulh şartları ve münakaşaları arasında bütün dünyaca dikkate lâyık görüleceğinde şüphe yoktur. Filhakika eşsiz harbin bir müddettenberi nihayet Müttefik silâhlarına gülümsiyen neticeleri karşısında yarınki dünya kuruluşuna aid fikirlerde gittikçe daha açık ayrılıklar göze çarpmaktadır. Reis Roosevelt gibi idealist büyük adamların yüksek ve âlicenab fikirlerine rağmen küreyi dolduran beşeriyet yığınları hususî surette kendilerine aziz olan fikirlerine sarılmağa daha ziyade mütemayildirler. Hususile 1914-1918 arasında dört yıl müddetle Avrupayı kana boyamış olan ilk Cihan Harbi neticelerinin misali, yeni harbin ideal sulhunda fikirleri birleştirmiyen acı bir hatıra olarak ikide bir gözler önünde endam gezdirmekten de geri durmuyor.

O zaman da harb terazisini şimdiki müttefik milletlere tekabül eden zümre lehine eğdiren Amerikanın tıpkı Roosevelt mevkiindeki ve insanî hisler bakımından tamamen onun ayarındaki reisi Atlantik beyannamesi kadar güzel prensipleri ihtiva eden bir beyanname neşretmişti ve mütarekeler bilhassa Reis Wilson beyannamesinin bu on dört maddesi üzerine akdolunarak harbe son verildikten sonra sulhların akdinde o prensipler adeta rafa konularak unutulmuştu. Yeni harbin en büyük yükünü sırtında taşıyan Amerika bilmemezlik edemez ki şimdi dünyayı kasıp kavuran ateşin asıl sebebi Birinci Dünya Harbinin sulhunda hak ve adalet esaslarını ihmal eden mübalâtsızlıklardan ibarettir. Ve yeni harbin hakikî suçları 1918 sulhlarının fena şartlarında toplandığını söylemekte belki hata yoktur. O zamanın zafer sarhoşluğu ile dünya memleket ve milletlerini istedikleri gibi kesip biçmekte beis görmiyen haksız sulhlarına karşı ilk silâhı kaldıran memleket Türkiye olmuştu, ve memleketimize karşı Amerikanın gittikçe artarak yürüyen sempatisi de Türk milletinin o zaman hürriyet ve istiklâli uğrunda gösterdiği fedakârane kahramanlığa karşı hayranlıktan doğmuştu.

Demek ki milletlerarası münasebetlerinde haksızlıklar, hatta ezici zaferlere dayanılarak bile irtikâb olunsa, muhakkak kendilerinde yeni harblerin tohumlarını taşırlar. Dünyada bunun önüne geçecek kuvvet tasavvur olunamaz. Devamlı emniyet ve devamlı sulh için her türlü hisleri ikinci plâna atan kuvvetli bir hak ve adalet prensipinin hiç şaşmaz hükümlerine ve kararlarına ihtiyac vardır.

Öyle görülüyor ki geçen harbin fena neticelerini de gözönünde tutan Amerikanın bu defaki tutumu olur olmaz se-

Yunus Nadi ABALIOĞLU

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

Mr. Churchill ile Roosevelt'in (solda) bundan evvelki mülâkatlarından birini müteakıb gazetecilere izahat verirken alınmış resimlerinden

Mühim kararlar bekleniyor

Salâhiyetli mahfiller, Müttefiklerin sene sonundan evvel Avrupada taarruza geçecekleri kanaatinde

Quebec 15 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, Mr. Churchill, Cumhur Reisi Mr. Roosevelt ile yaptığı görüşmeyi müteakıb bugün doğrudan doğruya Quebec'e dönmüştür. İki devlet adamı kendilerinin ve iki taraf genel kurmaylarının iştirakile Quebec'te toplanacak konferansa aid ihzarî tertibatı almışlardır.

Salâhiyetli mahfillerde beyan edildiğine göre Churchill'in avdetile müzakerelerin birinci safhası kapanmıştır. Şimdi geriye kalan mesele Churchill ile Roosevelt tarafından tesbit edilen plânların genel kurmay şeflerine tevdiinden ibarettir.

İki şef yalnız konuştular

Londra 15 (a.a.) — Amerikan Ünited Press ajansının bildirdiğine göre, Roosevelt - Churchill, Amerikada bir kaç gün yalnız konuşmuşlardır. Bu haber dün Quebec'te ifşa edilmiştir.

Roosevelt ve Churchill, askerî ve siyasî gayeler üzerindeki neticeleri yalnız başlarına konuşmağı tercih etmişlerdir. Bu konuşmaların neticeleri Quebec'te genel kurmaylara bildirilecektir.

Staline malûmat verilmesi için tertibat alınmış

Quebec 15 (a.a.) — İyi haber alan mahfillere göre, müzakerelerin büyük bir kısmı İngiliz - Amerikan stratejisini Rus stratejisi ile ahenkleştirmek meselesi teşkil edecektir.

Resmî bir şahsiyet şunu söylemiştir:

«— Stalinin bütün konuşmalardan haberdar edilebilmesi için gereken tertibatın alındığına muhakkak gözile bakılabilir. Stalinin ikinci cephenin açılması hususundaki isteğinin bu konuşmada bahis mevzuu edilmiyeceği hakkında çıkan haberler yalandır. Şimdilik söylenebilecek tek şey şudur:

Avrupaya yapılacak kat'î taarruza aid plânlar bu konuşmada tetkik edilecek

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

3 ayda 90 Alman denizaltısı batırıldı

Roosevelt ve Churchill'in beyanatı

Alman uçaklarının Cebelitarık şarkında 8 Müttefik vapuru batırdıkları bildiriliyor

Beyaz Saray 15 (a.a) — Birleşik Amerika Cumhurreisi Mr. Roosevelt ile İngiltere Başvekili Mr. Churchill, İngiliz Amirallık dairesi, Amerika Bahriye Nazırlığı ve Kanada Millî Müdafaa Nazırlığile görüştükten sonra denizlerin geçen ay içindeki vaziyetleri hakkında şu beyanatı neşretmişlerdir:

«Temmuz ayı içinde, Alman denizaltıları tarafından, Atlantikten dalgalar halinde muntazam surette geçen iaşe gemilerine karşı yapılan mücadelenin neticeleri pek zayıf olmuştur. Hakikatte, temmuz ayının bizim için en hayırlı bir ay olduğu muhtemeldir. Bu ay içinde ithalâtımızın miktarı artmıştır. Denizlerde az kayıblar verdik ve çok sayıda Alman denizaltısını tahrib ettik. Sicilyaya ihrac hareketi yapmadan evvel harb gemilerinden ve askerî kıt'alar taşıyan vapurlarla karaya çıkarılacak malzeme ve mühimmatı taşıyan gemilerden mürekkeb hakikî bir armada Alman denizaltılarının taarruzuna pek uğrama-

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Dün gece ay tutuldu

Ay tutuluşunun azamî hadde vardığı sırada alınmış bir resim

Hüsuf tam beş saat sürdü

Dün gece ay tutulmuş ve bunun bütün safahatı şehrimizden ve memleketimizin bir kısmından tamamile görülmüştür. Rasadhaneden aldığımız malûmata göre, ay tutulması 19,59 da başlamış, 20,59 da tam gölgeye girmiştir. 22,28 de azamî tutulma vaki olmuş ve ayın yüzde 88 i gölgede kalmıştır.

Ay 23,58 den itibaren açılmağa başlamış ve 23,58 de tamamen gölgeden kurtulmuştur.

Elişleri sergisi münasebetile tertib edilen gürbüz çocuk müsabakasında derece alan yavrular (Yazısı ikinci sahifemizdedir)

Mesinaya 30 Km. kaldı

Müttefik orduları dün de Sicilyada birçok şehirleri işgal ettiler

Şimal Afrika Müttefik umumî karargâhı 15 (a.a.) — Yedinci Amerikan ordusu Patti ve Samangelo'yu zaptetmiştir. Amerikan harb gemileri Milazzo'yu bombardıman etmişlerdir.

General Eisenhower Amerikan umum

(Arkası Sa. 3, sütun 6 da)

Amerikaya göre

Romanın açık şehir olması vaziyetin orada müttefiklerce tespit edilmesine bağlı

İngilizler Milano ve Berlini tekrar bombaladılar — İtalyada bir ihtilâl havası estiği ve nümayişler olduğu söyleniyor

Washington 15 (a.a.) — Hariciye Nazırlığı, Romanın açık şehir ilân edildiğine dair şimdiye kadar Washingtona Romadan hiç bir iş'arda bulunulmadığını bildirmiştir. Amerikan menfaatlerini koruyan devlet tarafından Romanın gayriaskerî bir duruma girmiş olduğu teyid edilmedikçe böyle bir ilânın hükmü olamaz.

Böyle bir ilânın Müttefikler tarafından tanınabilmesi için esas şart olarak bilhassa son iki hücuma hedef teşkil eden Roma demiryolu şebekelerindeki her türlü askerî faaliyetin durdurulması, bütün kıt'aların şehirden çekilmesi ve harb maddeleri imal eden fabrikaların çalışmasına son verilmesi lâzımdır.

Bu şartların kabul ve tatbik edildiğini tahkik etmek için Müttefiklerin tayin edeceği heyetin de Roma tarafından kabulü gerektir.

Buradaki müşahidler, idare makamları

(Arkası Sahife 2 sütun 4 te)

Bir ihtimale göre Müttefiklerin Mesina'dan sonra ilk hedefini teşkil eden, ana İtalyanın ucundaki Regio de Calabria şehrinden bir manzara

Şark cephesinde çifte meydan muharebesi

Orel'in garbında ve Bielgorod'un cenub batısında kanlı savaşlar azalmıyan bir şiddetle hâlâ devam ediyor

Şark cephesinden resimler: Alev saçan makinelerle Alman hatlarında gedik açmağa çalışan Rus askerleri (Telgraflar 3 üncü sahifemizdedir)

Bir İngiliz gazetesi

Fransız Millî Komitesile General Gaulle'e şiddetle hücum ediyor

Londra 15 (a.a.) — Pazarları çıkmakta olan Observer gazetesi, bu sabah Fransız Millî Kurtuluş komitesine ve General De Gaulle'e iki fıkra tahsis etmiştir. Bu gazete, açıkça Fransız Millî Kurtuluş komitesinin tanınması aley-

(Arkası sahife 2, sütun 6 da)

SPOR Dün yapılan maçlar

Dün şehrimizde çeşidli spor hareketleri olmuştur. İstanbul yüzme şampiyonluğunu Beykoz takımı kazanmış, yelken yarışlarında Galatasaray birinci olmuş, müessese kulübleri atletizm müsabakaları ve at yarışları da heyecanla takib edilmiştir. Yukarıki resimler, atletizm maçlarına iştirak eden Feshane takımı kız atletlerini göstermektedir. Bu müsabakaların tafsilâtı üçüncü sahifemizdedir.

Köy - Ziraat Davamız

Çiftçi ne yapsın?

— 1 —

Yazan:

Feridun Osman Menteşeoğlu

Darlık veya pahalılıktan çektiklerimizin mühim bir kısmı -neye itiraf etmiyelim- sistemden ziyade, hesab bozukluklarından ileri geldi. Bu bozukluğun- hele erzak derleyip dağıtmada- kalın çizgilerile, hantal yapısile zaman zaman pek basitleşip sırrını dışa vurduğunu hep gördük. Gerçi bunun bir düzine çiftlik kâhyasının rahatça hakkından geleceği kadar kolay olduğu iddialarına dayanmak mümkün değildir. Fakat, dört senedir şu topraktan ne kaldırıp milletçe ne yediğimizi, bir türlü belleyip dağıtımı düzenliyemediğimiz de meydandadır. O derecede ki bu yıl ağustos başını arpa ve bakliyat küspelerile zor tuttuk! Hükûmetimizin hasaddan çok daha evvel, âdeta buğday yaratarak sıkıntılı yerlere ulaştırması ne kadar öğünülecek bir başarı ise, ekmek istihkakını kışın tamamile buğday vererek en daraldığımız sırada ve en dağdağalı şehirlerimizde ambar döküntülerine dayanan dağıtma teşkilâtının bozukluğu da, ayni dikkatle üzerinde durulacak, bir aksaklıktır.

1943 harmanlarının bolluğu, belki çığırından çıkmış piyasalarla bir kısım hesabsızlıkları denkleştirir. Ancak dava 300 gramlık ekmek hakkının devamlı şekilde safi buğday olmasından veya Ofisin bu sene bâri yıl yiyeceğimizi ambarlıyabileceği umudundan ibaret değildir.

Biz ortada daha büyük bir hesab yanlışlığı mevcud olduğuna kaniiz. Çünkü mahsul bolluğile pazarlardaki pahalılık tezadının korkulu bir buhran yaratması ihtimali kuvvetle belirmektedir.

İki nevi ekmek fiatının -halk lehine- birleştirilmesile istihsal yerlerinde buğdayın 25-30 kuruşa kadar indiği haberleri bize acaib bir nefes aldırır gibi oldu. Her şey hemen ucuzlayıverecekmiş hissini veren bu iyimser havayı, bütün kıymetler şebekesinin buğday fiatına bağlı olduğu zannı doğurmuştur. Halbuki hakikat tamamen bunun tersinedir. Evvelâ -en sonra söyleneceği önceden kafamıza koymak için- kaydedelim ki eğer buğday fiatları 25-30 kuruşa düşürülürse 1943 güzünde buğday ekecek köylüyü zor buluruz.

Sonra beraberce hatırlıyalım: Geçen seneye kadar -tütün müstesna- en büyük alıcısını hükûmet teşkil eden tekmil köylü istihsali, mecburî olarak eski fiatlarında tutuldu. Toprak mahsullerinin yakasını bıraktığımız vakit de, fiatlar en tabiî iktısad kanunlarına uyarak piyasa belâsını karşılıyacak hadlere yükseldi. Demek ki bizde hububat -ve bilhassa buğday- fiatlarının artışı, büyük piyasalardaki eşyanın ihtikâr ve istifçilik usullerile fazla kıymetlendirilmesinden, hattâ bir kısım devlet zamlarından çok sonra olmuştur.

Bugün buğdayı düşürürsek şeker, kahve, çay, tütün, içki; pamuklu ve yünlü mensucat, tuz, kâğıd, cam vesaire gibi devlet müesseseleri satışlarının fiatı da inecek midir? Kat'iyyen. Çünkü yaşama kudretimizin maddî kaynağı olan bütçe geniş nisbette onlara dayanır; dokunamayız.

Buğdayın ucuzlaması, piyasadaki ithalât mallarını kıymetten düşürür mü? Sanmıyoruz. Çünkü bütün bu eşya muayyen fiatlarla gümrük turnikesinden geçerek memlekete girmiş ve devletin takdir ettiği kâr hadlerile satışa çıkarılmıştır.

O halde buğday fiatının baş döndürücü sukutundan doğacak tek netice, şehirlinin beş, on kuruş daha ucuza ekmek yemesi uğruna köylü sınıfının bütün satın alma kabiliyetini kaybetmesi olacaktır. Hiç unutmamak lâzımdır ki bu sene umumî bir bereketin mahsulü zannettiğimiz buğday bolluğu, bir çok bölgelerde tütün, pamuk vesaire yerine buğday ekilmiş olmasından ibarettir.

Bilhassa Ege bölgesinde buğdayın fazlalığı nisbetinde tütün ve pamuk rekoltesi eksiktir. Demek ki, köylünün büyük kısmı emeğini de, sermayesini de buğdaya yatırmıştır.

Her millî davada kendisine güvenip dayandığımız köylü mahsulünden yüzde sekiz vergi ve şu kadar da muayyen bedelli devlet hissesi aldığımız köylü, mamul eşya ihtiyaçlarına pek de aldırmadığımız köylü, en umudlandığı bir hasadda, istihsalinin maliyetinden aşağıya gittiğini görürse, ne yapsın?

Bu mevzuu yarın da tetkik edeceğiz.

Kilosu 130 kuruşa kadar tohum alarak toprağa gömen çiftçi vardır. Bu şartlar içinde hazırlanan ve mamul eşya kıymetlerine göre hiç de aşırı olmıyan buğday fiatlarının düşmesi rençpere çok ağır bir darbe olacağı gibi, kuvvetle tahmin edilebilir ki, piyasaları da iktısadi bir krize sürükliyecektir. Umumî fiatlardan bir kısmına yüksek devlet narkı konduğu; bir kısmını da spekülâsyonun şişirdiği bir sırada, ancak mahsul kıymetlerinin yükselmesi suretile bir muvazene tesis etmişken yalnız hububatın düşürülmesi ticaret âlemini şüphesiz sarsacaktır. Lâkin korkarız ki, bundan en çok zarar gören, devlet varidatına dahil maddeler olmasın. Çünkü diğer mamul eşya bizim yapamadığımız mallardır ki, mutlaka ithale mecburuz, hatta istedikleri fiattan almağa mecburuz. Buğdayın ucuzlaması diğer ham maddelerimizi de düşüreceği için mübadele kıymetlerinin aleyhimize çevrilmesini de bekliyebiliriz.

Görülüyor ki, 1928 den sonraki buğdayı himaye usulüne, daha nazik endişeler içinde tekrar dönmek zarureti kendini duyurmaktadır.

Feridun Osman MENTEŞEOĞLU

Şehir haberleri

Elişleri sergisi dün kapandı

Sergi çok rağbet gördü ve külliyetli satış yapıldı

On beş gündenberi Galatasaray lisesinde açılmış bulunan ve büyük bir alâka ile karşılanmış olan Eminönü Halkevi Yardım kolunun Elişleri sergisi dün akşam kapanmıştır.

Sergide külliyetli miktarda satış yapılmıştır. Satılan büyük miktarda eşya yarından itibaren sahiblerine evvelce verilmiş olan makbuzlar mukabilinde teslim edilecektir.

Bu meyanda pek çok siparişler de verilmiştir. Bilhassa Cezaevleri paviyonlarında teşhir edilmiş olan mallar büyük bir rağbet görmüştür.

Elişleri sergisinde yapılan gürbüz çocuk müsabakasında iyi derece alan gürbüz çocuklara Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından muhtelif mükâfatlar verilmiştir. Müsabakaya iştirak eden çocuklardan 11 yaşında Gönül Gezerman birinciliği kazanmıştır.

Sulh için yapılan dua

Dün sabah saat onda Harbiyede Sent Espri kilisesinde, Papanın Türkiye mümessili piskopos Mon Sinyör Roncellinin riyasetinde, dünya sulhunun tekrar kurulması için bir âyin yapılmıştır. Bu âyine Almanya büyük elçisi Von Papen ve refikası, İtalyan sefaret müsteşarı, Rumen ve Macar sefaretleri erkânile kalabalık bir halk iştirak etmiştir. Âyin saat 12 ye kadar sürmüş ve sulh için dualar edilmiştir.

Sıhhat Vekili Trakyadan geldi

Trakya mıntakasında tetkiklerde bulunan Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Hulûsi Alataş dün Kırklarelinden şehrimize dönmüştür. Vekil yarın tetkiklerine devam etmek üzere Bursaya, oradan da Bandırmaya gidecektir.

İktısad Vekili Ankaraya gitti

Şehrimizdeki iktısadî müesseselerle, Sümerbankın fabrikalarında tetkikler yapmış olan İktısad Vekili Fuad Sirmen dün akşamki ekspresle Ankaraya dönmüştür.

Vichy büyük elçimiz

Vichy büyük elçiliğine tayin edilen Hariciye Vekâleti Umumî kâtibi Şevki Berker bu sabah Ankaradan şehrimize gelecek ve Hariciye Vekilimizle temaslar yaptıktan ve bir kaç gün İstanbulda istirahat ettikten sonra yeni vazifesine hareket edecektir.

Satranç kulübünün içtimaı

Başvekil Şükrü Saracoğlunun riyaseti altında kurulmuş olan satranç kulübü önümüzdeki cumartesi günü Moda Deniz kulübünde bir toplantı yaparak faaliyete geçecektir. Bu açılış merasiminde Başvekil ve diğer Vekillerimiz de bulunacaktır. Kulüb, satranç amatörlerini bir araya toplamakta ve bu oyunun faydalı bir şekilde yapılmasını temin edecektir.

Kızılay yeni bir aşhane açtı

Kızılay aş ocakları komitesi dün Kızıltoprakta Parti binası avlusunda yeni bir aş ocağı açmıştır. Bu ocaktan 1000 vatandaşa her gün sıcak yemek verilecektir. Bu suretle sekize baliğ olan aş ocakları fakir halk tarafından sevincle karşılanmaktadır. Yemeğini almak için gelemiyeceklerin istihkakları evlerine kadar gönderilebilecektir. Bu münasebetle dün sabah saat 10 da bir merasim yapılarak buradaki yoksul kimselere yemek tevzi edilmiştir.

Merhum Sadeddin Serimin cenazesi bugün defnediliyor

Vefatını dün büyük teessürle haber verdiğimiz Kayseri meb'usu Sadeddin Serimin cenazesi bugün kaldırılacaktır. Cenaze, Suadiye plâjına varmadan asfalt cadde üzerinde 385 numaralı köşkten saat 12 de alınacak ve namazı, öğleyi müteakıb Erenköy İstasyon camiinde kılındıktan sonra Sahrayicediddeki aile kabristanına defnedilecektir.

Merhuma karşı vazifelerini ifa etmek arzusunda bulunanları götürmek üzere bugün 10,45 te Köprünün Ada iskelesinden Göztepe vapuru hareket edecektir.

Hayırlı bir teşebbüs

İstanbul Verem Mücadele cemiyeti Erenköyünde bir Verem Savaşı hemşire okulu açmağa karar vermiştir. Sıhhat Vekâleti, cemiyetin bu teşebbüsünü memnuniyetle karşılamış ve Kızılay cemiyeti de mühim bir yardımda bulunmuştur. Mekteb pek yakında açılacak ve tedrisata başlıyacaktır.

Hukukî düşünceler

İtalyan hukuku ve Faşizm

— 3 — [*]

Yazan:

Prof. Dr. Hıfzı Veldet

I

İtalyan Meb'usan Meclisi diyebileceğimiz Faşyo ve Korporasyon meclisinin 642 azası ile âyan meclisinin 453 azasının teşriî masuniyetlerinin kaldırıldığını ve bunlardan haksız menfaat temin etmiş olanlarının hiç bir formaliteye lüzum olmaksızın tetkik heyetlerine sevkedilebileceğini; hükûmetin emniyeti aleyhine işlenen suçları muhakeme etmek üzere evvelce kurulmuş olan hususî mahkemeler lâğvedilerek, işlerinin Romadaki askerî mahkemlere devredildiğini, İtalyadan son gelen haberler arasında okuyoruz. Bu suretle esas teşkilât kanununun bir çok hükümleri yürürlükten kaldırılıyor veya muvakkaten tatil ediliyor demektir. Ajans vasıtasile verilen diğer askerî ve siyasî havadisler arasında damla damla gelen bu hukukî değişiklik haberlerinden devamlı ve umumî bir netice çıkarmağa ve İtalyan hukukunun hangi istikamette karar kılacağını tayine henüz imkân yoktur. Bunun için sulhu ve ondan sonra gelecek rejimin icraatını beklemek lâzımdır. Şimdilik yeni İtalyan hükûmetinin bütün gayesi, faşist ideolojisini İtalyadan silmek ve buna hizmet eden insan ve kurumları bertaraf etmektir.

Bu haberleri okudukça, şimdiye kadar İtalyan faşizminin yerleştirmeğe ve yaymağa çalıştığı fikirleri gözden geçirmeğe fırsat bulmamış olanların kendi kendilerine soracakları ilk sual, pek tabiî olarak, şu olacaktır: Faşizm ne istiyordu ve ne yaptı ki Badoglio hükûmeti bunları hâlen kaldırmakla meşguldür.

II

Faşizm hakkında İtalyada ve diğer memleketlerde çıkarılan kitabların, yazılan yazıların adedi binleri geçer. Bunlardan en çoğu propaganda mahiyetini taşır (1); bir kısmı, faşist nazariyecisi gözile bu akideyi izaha çalışır (2); bir kısmı da faşizme düşman liberal veya marksist akide taşıyanların, onunla mücadele için çıkardıkları yazı ve kitablardır (3); pek az bir kısmı ise, takdir veya tenkid etmeksizin faşizmi objektif olarak inceler (4).

Yıllardanberi gerek lehte ve aleyhte ve gerek tarafsız olarak yazılmış olan eser ve makalelerin mütaleası ve faşizmin yirmi bir yıl içinde İtalyada maddî ve manevî alanda başardığı işlerin panorama halinde gözden geçirilmesi, bugün İtalyada silinmek istenen bu akidenin sadece bir sergüzeşt eseri olmayıp, ilmin ciddî gözlüğüile incelenmeğe lâyık bulunduğunu isbat eder.

III

Faşizm herhangi bir felsefî tefekkür neticesinde meydana konulan bir nazariye mahiyetini göstermez. Yani bu siyasî mezheb nazariyeden icraata geçmiş değil, icraattan sonra nazariyesini kurmuştur. Mussolini'nin ağzile söylersek: «Faşizm oda içinde evvelden hazırlanmış bir mesleğin ifadesi olmadı: O bir icraat ihtyacından doğdu ve bir icraat oldu. Faşizm bir fırka olmadı; fakat ilk iki sene zarfında bir fırka aleyhtarlığı ve bir hareket oldu».

Faşizmin parti haline gelişinden sonra yapılan program 1922 yılı başında bir broşür halinde neşredildi. Sadece bazı prensipleri ihtiva eden bu program, faşizmin felsefesini izahtan uzaktır. Esasen bunun başına Mussolini tarafından yazılan girişte: «Biz ellerimizde her fenalığı giderecek bir tılsım bulunduğu davasını güden yıkıcı partilerin mucizelere müstenid hayalâtına kapılmıyacağız. İtalyanın selâmeti ancak bizim programımızın tatbikında olduğunu teyidden kaçınacak kadar akıl ve basiretimiz vardır. Böyle büyüklük hastalıklarından münezzeh bulunuyoruz» denilmekle, bu parti programının kat'î bir nazariye ifade etmediği belirtilmiştir. Fakat faşizm iktidar mevkiine geldikten sonra onun nazariyesi, kat'iye doğru gitmiş, başta hem icraatçı, hem nazariyeci Mussolini olmak üzere yeni İtalyan mütefekkirleri ve hukukçuları, türlü eser ve yazılarla bu mesleğin felsefesini bina etmeğe çalışmışlardır. İtalyan ansiklopedisindeki (faşizm) faslı bizzat Mussolini tarafından yazılmıştır.

IV

Faşizm herşeyden önce eski ferd ve devlet telâkkisine muarızdır. O, ferdi tamamen spiritüalist bir nazarla mütalea eder. Ferdin insiyaklarına geniş bir alan bırakan endividüalist telâkkinin aksine olarak, onu cemiyet içinde yoğrulmuş ve cemiyetin menfaatine hadim ahlâkî ve manevî varlık şeklinde görmek ister. «Faşizm nazarında dünya, satıhta görünen bu maddî dünya değildir. Bu satıh dünyasında insan, sair ferdlerden ayrı, kendi kendisine mevcud bir ferddir; tabiî bir kanuna tâbidir; bu kanun onu, bir sevki tabiî ile, hodkâm ve geçici bir zevk hayatı yaşamağa sevkeder. Faşizm adamı ise millet ve vatan demek olan bir ferddir; ferdleri ve nesilleri bir an'ane ve kutsî bir vazife içinde birleştiren, hazzın dar dairesile tahdid edilmiş hayat sevki tabiîsini kaldıran ve vazife sahası içinde zaman ve mekân hududlarından âzade yüksek bir hayat kuran bir ahlâkî kanundur. Bu yüksek hayatta ferd, feragati nefsi sayesinde, hususî menfaatlerini feda etmek sayesinde, hattâ ölüm sayesinde, o kendisine insanlık kıymetini veren tamamen manevî bir varlığı hakikat sahasına çıkarır.» (5)

Demek ki faşizm felsefesine göre ferd öyle yetiştirilmeli ve öyle olmalıdır ki onun maddiyattan çok maneviyatla ilgisi olsun ve bu maneviyatı besliyen ideal ise toplum menfaati, vazife hissi ve feragatten ibaret bulunsun! Şayed ferd liberal bir atmosfer içinde yetişirse, onu sevk ve idare eden tabiî kanunlar kendisini, «bir sevki tabiî ile hodkâm ve geçisi bir zevk hayatı yaşamağa sevkeder». Faşizm, ferdi tabiî kanunların pençesinden kurtarıp ahlâkî bir varlık mertebesine çıkarmağa çalışır.

Bu mesleğin cemiyet ve devlet telâkkisini de gelecek yazıda ele alacağız.

(*) Bundan önceki makaleler 4 ve 8 ağustos tarihli nüshalarımızda çıkmıştır.

(1) Meselâ faşizmin hayranlarından Marcel Ouessant'ın, türkçeye de tercüme edilmiş olan (Karagömlekliler ihtilâli), adlı kitabı bunlardan biridir.

(2) Mussolini tarafından yazılan La Dottrina bunların başında gelir. İtalyanın liberal hukukçularının millet ve devlet hakkındaki telâkkilerine karşı faşist görüşünü hukuk felsefesi bakımından izah eden şu eser dahi bu kategoriye girer: Sergio Panunzio, Popolo Nazione Stato, (Firenze 1933).

(3) Faşizmi liberal gözlükle mütalea eden yazılar içinde, İtalyan demokrasisini temsil eden eski devlet adamlarının ve nazariyecilerin yazıları bir hayli yekûn tutar. Ezcümle bak: Francesco Nitti, bolşeviklik, faşistlik ve demokrasi (Tercüme: Esad Adil, Balıkesir 1934). gene Nitti'nin, (faşist rejiminin mahiyeti ve neticeleri), (faşizm idaresinde ahlâk düşkünlüğü) adlı yazıları (fikir hareketleri sayı 38, 39); bunlardan başka F. Cambo'nun (İtalyan faşizmine dair), Comte Sforza'nın (faşizmin kaynakları, İtalyan diktatörlüğünün tabiati, İtalyayı kurtaran faşist masalı, İtalyan diktatörlüğünün neticeleri) ve Joseph Barthélemi'nin (faşizm ve Mussolini, faşist teşkilâtı, faşizm ve sendikalizm, faşizm ve hürriyet) adlı yazılarına bakınız. (Ayni mecmua sayı 33-37 ve 40-43).

Faşizmin marksist gözlükle mütalea eden yazılardan bazıları ise şunlardır: Eugène Varga, De la démocratie bourgeoise au fascisme dans le monde capitaliste; Les fascistes veulent la guerre mondiale (Deux systèmes, Paris 1938 sahife 356 ve müteakıb) Georges Dimitrov, Pour vaincre le fascisme (Paris 1935); La lutte pour le front unique contre le fascismem et la guerre (Paris 1938).

(4) Meselâ bak: Prof. Dr. Adolf Menzel, Der Staatsgedanke des Faschismus (Leipzig und Wien 1935); Prof. Dr. Erwin v. Beckerath, Fashismus (Alfred Vierkandt, Handwörterbuch der Soziologie, Stuttgart 1931 sahife 131-136.

(5) Mussolini, faşizm diktatörlüğü (esas fikirler). Fikir hareketleri cild II, sayı 29.

Amerikaya göre

(Baştarafı 1 inci sahifede)

nın da Romadan başka bir yere nakli hususunun istenilip istenilmiyeceğini de soruşturmaktadırlar.. Romanın açık şehir olarak tanınmasile tahaddüs edecek ilk tesir, hayatî muvasala yollarının kesilmesi yüzünden cenub İtalyanın müdafaasının ciddî surette aksamasında görülecektir. İşte bunun içindir ki bazı mahfiller, Romanın açık şehir ilân edilmesinden İtalyanların bütün cenub İtalya bölgesini müdafaa etmekten vaz geçmeğe hazır oldukları manasını çıkarmaktadır.

İtalyan matbuatının tefsirleri

Roma 15 (a.a.) — İtalyan hükûmetinin Romayı açık şehir olarak ilânı hususundaki kararı bu sabah İtalyan basını tarafından tefsir edilmektedir.

La Voie d'İtalia gazetesi ezcümle, Badoglio hükûmetince alınan bu karar, katolikliğin mukaddes şehrini ve cihan şümul bir medeniyetin merkezi olan Romayı düşman hava akınlarından korumak içindir demetedir.

İtalyada ihtilâl havası esiyormuş

Zurich 15 (a.a.) — Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Cumartesi günü İtalyadan gelen yolcuların ifadesine göre İtalyada gün geçtikçe artan bir ihtilâl havası esmektedir. Pek yakında çok ehemmiyetli hâdiselerin vukuu bekleniyor. Gene bu yolcuların ilâve ettiğine göre faşizmin sukutundan sonra bir çok işçiler Krala ve Badoglio'ya muhalefette devam etmişlerdir. Bu muhalefet yavaş yavaş bütün halk tabakasına sirayet etmektedir. Sulh lehinde tezahürat devam ediyor. Söylendiğine göre hemen herkes sulhu istemektedir. Bazı kimseler şimdiki idareyi faşist alâmetlerini taşımıyan bir diktatör idaresi olarak vasıflandırıyorlar.

Milanoda nümayişler

Berne 15 (a.a.) — İsviçre radyosunun haber verdiğine göre, şehrin Müttefikler tarafından bombalanmasından birkaç saat sonra Milanoda sulh lehinde yeni nümayişler yapılmıştır.

Milanodan halk kaçıyor

Londra 15 (a.a.) — İsviçreden bildirildiğine göre Torino ve Milâno şehirlerinden halk topyekûn firar etmektedir. Bazı harb sanayii fabrikaları nakliye işleri durduğu için çalışmalarını tatil etmek mecburiyetinde kalmışlardır. İsviçre ile Milano arasındaki eşya nakliyatı hâlâ yapılamamaktadır.

Papa halka teberruda bulundu

Vatikan 15 (a.a.) — Papa Pi XII. son tethiş akınlarında yıkılan yerleri ziyaret ederek Vatikan şehrine avdet ettikten sonra akınlardan müteessir olanlara yardım olmak üzere mühim miktarda bir teberruda bulunmuştur.

Yeni bombardımanlar

Londra 15 (a.a.) — Hava nezırlığının bugünkü tebliği:

Bombardıman servisine mensub uçaklarımız dün gece Breda'daki askerî fabrikaları ve Milâno sanayi bölgesindeki diğer malzeme fabrikalarını ve muvasala yollarını bombalamıştır.

Görüş şartları iyi olduğundan, verilen ilk haberlere göre hücum iyi teksif edilmiştir.

Mosquito uçakları Berlindeki hedefleri bombalamışlardır. Taarruz keşfinde bulunan uçaklarımız iki düşman uçağını düşürmüşlerdir. Fransa ve Belçikadaki hava meydanları ve demiryolu sahaları bombalanmış ve Anglonorman adaları yakininde düşmanın torpil atan seri bir hücumbotu batırılmıştır. Bir bomba uçağımız dönmemiştir.

Wiener Neustadt'da 400 Messerchmitt tahrib edildi

Kahire 15 (a.a.) — Reuter'in hususî muhabiri bildiriyor:

Viyananın 40 kilometre cenubunda bulunan büyük Wiener Neustadt uçak fabrikasının tamamlama atölyelerinden yeni çıkmış 400 Messerschmitt uçağı üzerine dün 150 ton bomba atılmıştır.

Bu akın için 4.000 kilometrelik bir mesafe kateden Amerikan bomba uçakları, bu büyük uçak fabrikasına beklenmedik bir darbe indirmişlerdir.

Bir İngiliz gazetesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

hinde bulunmaktadır.

Observer diyor ki:

«Şimdi De Gaulle'ün elinde bir alet olduğu aşikâr olan bu komitenin tanınması daima İngiltere ile Amerika arasında münakaşa mevzuunu teşkil etmiştir. Fikrimizce bu komiteyi tanımaktan imtina etmek gerektir. Çünkü böyle bir tanıma, Fransız demokrasisi için meşum bir rejimi desteklemek olacaktır.

Bu mesele heyeti umumiyesi itibarile ötedenberi İngiltere hükûmeti tarafından acınılacak bir şekilde bahis mevzuu edilmiştir. İngiltere hükûmeti, şimal Amerika kuvvetlerinin Afrikaya çıkarılması sırasında bir gûna izahat vermeksizin General De Gaulle'ü işlerden uzak bulundurmakla onu bir kurban gibi göstermiş, sonra da şimal Afrikadaki Vichynin mültecileri karşısına çıkararak onu demokrasinin şampiyonu haline getirmiştir.»

Kepek satışı serbest

Kepek satışının serbest yapılmasına karar verilmiştir. Günde her şahsa bir tondan aşağı ve beş tondan yukarı olmamak üzere kilosu 12 kuruştan kepek satılacaktır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Muhariblerin zayiat listeleri

Harbde, en mühim rolü, muharib orduların ve milletlerin maneviyatı oynar. Maneviyat bozuldu; sinirler gevşedi mi, en iyi silâhlar paslı bir demir yığını, en modern kaleler bir moloz kütlesi haline gelir. Harbde, orduların ve milletlerin sinirleri bir kemanın tellerine benzer. Gevşek bırakırsanız, falso çalar; çok fazla geçerseniz, günün birinde kırılır ve artık kemanınız hiç çalmaz olur. Onun için, her iki tarafın propagandaları, bütün vasıtalara başvurarak hasmın sinirlerini gevşetmeğe ve kırmağa çalışırlarken kendi ordu ve milletlerinin sinirlerini tam akordlu bir halde tutmağa çalışırlar.

Bu harbde, radyo, sinir harbinde pek büyük rol oynamaktadır. Onun içindir ki muharib milletlerin radyoları, her dilde konuşuyor ve çoğu uydurma bir sürü haberler neşredip duruyorlar. Gene onun içindir ki bazı devletler, kendi milletlerine kendi radyolarından başka radyo dinlemeği, hatta ölüm cezasile yasak etmişlerdir.

Sinirleri bozulmaktan ve maneviyatı yıkılmaktan korumak için propaganda mütehassıslarının bulduğu bir çare de, cephelerdeki mağlûbiyetleri ve kayıbları mümkün olduğu kadar gizlemek ve buna imkân kalmayınca da küçük ve ehemmiyetsiz göstermektir. Hasmın herhangi bir kazancının, ona, çok ağır zayiata mal olduğunu ileri sürmek de, sinir harbinin prensiplerinden biri olmuştur. Bu maksadladır ki resmî tebliğlerle diğer harb haberlerinde düşmanın asker, silâh ve malzeme kayıbları hakkında, hergün, uzun tafsilât bulunur. Bilhassa mağlûbiyete uğrıyan taraf, bu zayiat rakamlarına çok ehemmiyet verir; kontrolu da kabil olmadığı için, düşman kayıblarını istediği kadar şişirir; kendi kayıblarından ise ya hiç bahsetmez, yahud da onları aklın kabul etmiyeceği kadar az ve küçük gösterir.

Japonlar, bu usule en çok riayet eden muharib milletlerden biridir. Japon kuvvetleri, anavatandan çok uzak yerlerde harbettikleri için, Japon milletinin, kendi kara, deniz ve hava ordularının uğradığı hakikî zayiatı öğrenmelerine hemen hemen imkân yoktur. Cenub batı Pasifikteki son muharebeler hakkında, resmî Japon kaynaklarının verdikleri şu kayıb listelerine, lûtfen, bir bakınız:

3 hazirandan 12 temmuza kadar, Salomon adaları bölgesindeki muharebelerde Amerikalılar 7 kruvazör, 9 muhrib, 29 ticaret gemisi ve 372 uçak kaybetmişlerdir. Japon zayiatı ise 2 muhrible 87 uçaktan ibarettir.

Japonyada, ecnebi ve bilhassa Müttefik radyolarını dinlemek yasak mı, değil mi, bilmiyorum; fakat, yasak olduğunu tahmin ediyorum. Böyle olmasa ve Japon halk kütleleri, cenub batı Pasifik muharebelerinin az çok Japon silâhları aleyhinde cereyan ettiğini öğrenseler bile, Müttefiklerin bu küçük muvaffakıyetleri çok ağır kayıblar pahasına kazandıklarına ve kendi kuvvetlerinin pek az zayiat verdiğine inanacaklar ve maneviyatları sağlam kalacaktır.

Düşünebilen insanlar, küçük bir muhakeme ile bütün bu büyük kayıblara rağmen, Müttefiklerin nasıl olup da ilerlediklerini ve Japon kuvvetlerinin neden geri çekildiklerini kendi kendilerine sorabilirler. Fakat, zafer haberlerine alışan ve kara haberlerden ziyade müjde bekliyen halk kütleleri, böyle muhakemeler yürütmiyecekler ve kendi tebliğlerine inanmakta devam edeceklerdir.

Bu harbin, muhariblere insanca ve silâhça neye mal olduğunu ve muhtelif muharebelerdeki karşılıklı zayiat miktarlarını doğru olarak öğrenmek ancak harbden sonra mümkün olacaktır. O vakte kadar, artırma ve eksiltmeye konulmuş zayiat listelerine değil; olayların gidişine ve muharebelerin neticelerine bakmak gerektir.

19 mükellef daha kampa alındı

Varlık vergisi mükelleflerinden 19 kişi daha Demirkapıdaki yollama kampına götürülmüştür.

Doğum

Millî şair İstanbul meb'usu Mehmed Emin Yurdakulun oğlu HÜSEYİN ERTUĞRUL YURDAKULUN cuma günü bir erkek çocuğu dunyaya gelmiştir. Ailesini tebrik eder, çocuğa uzun ömürler dileriz.

Elim bir ziya

Memleketimizin tanınmış musiki üstadı ve Darüşşafaka lisesi musiki muallimi ve İstanbul Konservatuarı tasnif ve tertib heyeti azasından ve piyade üsteğmeni Abdülhalim Irsoyun babası ve gümrük emekli tetkik âmirlerinden Münir Köktenin dayısı, Eyübde Cedid Alipaşa camii şerifi imamı Zekâi Dedeoğlu reisülkurra Hafız Ahmed Irsoy uzunca bir zamandanberi duçar olduğu hastalıktan kurtulamıyarak rahmeti rahmana kavuşmuştur.

Cenazesi bugün (pazartesi) mezkûr cami ittisalindeki 84 No. lı evinden saat 12 de kaldırılarak Eyüb camii şerifinde öğle namazını müteakıb cenaze namazı badeleda Gümüşsuyu Keşgari tekkesi civarında aile kabristanına defnedilecektir. Mevlâ rahmet eyliye.

CUMHURİYET

Nüshası 8 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Harie için
Senelik	2250 Kr.	4650 Kr.
Altı aylık	1250 »	2500 »
Üç aylık	650 »	1400 »
Bir aylık	240 »	Yoktur

— Dikkat —

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Romanın açık şehir ilân edilmesinin manası

Badoglio hükûmeti Romayı «açık şehir» ilân ederek Papanın geçenlerde «mukaddes bir yurd ve tarihî bir define» diye vasıflandırdığı İtalyan başşehrini, harbin tepeden yağan ateş tufanlarından korumak istedi. Fakat bir şehrin açık tanınması ve bu sıfatla muamele görmesi için bir tarafın bunu ilân etmesi kâfi gelmez. Karşı tarafın bunu kabul etmesi ve şehrin askerlikten tecrid edildiğine, şehirde bulunan askerî teşkilât ve tesisatın kullanılmadığına, şehirde askerî mahiyette sayılacak hedef kalmadığına inanması ve bu inanc dolayısile şehrin açık olduğunu tanıması icab eder. Birleşik milletlerse Romanın bu şekilde askerlikten tecrid edilmiş olduğuna inanmadıkları için Badoglio hükûmetinin kararını reddettiler ve bunu reddetmekle Romayı da bombardımana devam edeceklerini anlatmış oldular.

Müttefikleri bu şekilde harekete sevkeden amillerin en birincisi, Romanın hâlâ başşehir olması ve İtalyan hükûmetinin merkezi olarak kullanılmasıdır. İtalyan hükûmeti, Romayı açık şehir ilân ederken hükûmet merkezini başka bir yere nakletmiş olduğunu da bildirmiş olsaydı, arzusunu yerine getirmek yolunda belki isabetli bir tedbir almış olurdu.

Romanın bir çok yolların kavşak noktası olduğu gibi İtalyan harb gücünü en çok besliyen sanayi kaynaklarından biri olduğu, askerî teşkilât ve tesisatla dolu bulunduğu şüphe götürmez. Cenubî ve merkezî İtalyada yapılacak askerî harekâtı idareye en elverişli merkez, Romadır. Bu bakımdan Romayı açık şehir ilân etmek, İtalyanın harb gücünü aksatmakla kalmıyarak İtalya harbini de güçleştirecek bir hâdisedir. Bu böyle olduğuna göre Mareşal Badoglio'nun Romayı açık şehir ilân etmesinin sebebi ne olabilir? Bu hareket, İtalyan milletinin, yahud Roma halkının başşehirlerini zedelenmekten ve yıkılmaktan korumak için hükûmeti tazyik etmelerinin neticesi mi sayılmalıdır?

Müttefiklerin İtalyan şehirlerine yaptıkları ağır bombardımanlarla İtalyan sanayii temelinden çökmekte ve İtalyan milleti kolay kolay telâfi edemiyeceği zararlara uğramaktadır.

İtalyanın İktısadî hayatı, bu yüzden de, çözüntüye uğruyor ve İtalyanın harb sonunda kalkınması büsbütün güçleşiyor. İtalyanın her tarafında sulh nümayişleri yapıldığına dair gelen haberler, İtalyan milletinin hava bombardımanları yüzünden çektiği ıstıraba dayanamıyacak hale geldiğini anlatmak bakımından ayrı bir değeri haizdir. Bu yüzden Romanın açık şehir ilân edilmesi, İtalyan milletinin, hükûmeti sulh lehinde tazyik etmesinin ilk semeresi sayılabilir. Romanın açık şehir ilân edilmesinin, Romanın «bes!» demesi manasında da telâkkiye müsaid olduğunu gözönüne getirirsek, İtalya hükûmetinin Roma hesabına bu şekilde hareket etmesine mukabil Milano, Torina, Cenova ve Napoli gibi bombardıman yüzünden hurdahaş olan şehirlerin de İtalyan hükûmetini tazyik için daha fazla gayret göstereceklerini kabul etmek icab eder.

Bu yüzden İtalya hükûmetinin Romayı, «açık şehir» ilân etmeğe uğraşmasını, İtalyanın Müttefiklere teslim olmak yolunda attığı ilk adım sayanlar, belki de, yanılmıyorlar. Müttefiklerin bu talebi reddetmeleri ise, toptan teslimiyet istediklerini teyid ediyor. Nitekim Müttefikler İtalyayı bombardımandan geri kalmıyor ve İtalyan milletini bu yüzden kat'î bir karara sürüklemek istiyorlar!

Ömer Rıza DOĞRUL

Acıklı bir ölüm

İstanbul meb'usu ve Tanin Başmuharriri Hüseyin Cahid Yalçının oğlu Ümid Yalçının dün gece vefat ettiğini teessürle haber aldık. Cenazesi yarınki salı günü Şişlideki evinden kaldırılacaktır.

Henüz genc yaşında hayata gözlerini kapayan merhum Ümide Allahtan rahmet diler, muhterem üstad Hüseyin Cahide ve kederli ailesine derin taziyetlerimizi sunar ve sabırlar dileriz.

Çukurova pamuk rekoltesi noksan

Adana 15 (a.a.) — Bu yıl Çukurovada 211,000 hektar arazi ekilmiştir. Bunun 156,000 hektarı Seyhan ve 55,000 i İçel vilâyetine aiddir. Geçen yıla nazaran Seyhanda 26,000, İçelde 2,000 hektar bir noksanlık vardır.

Çukurovanın pamuk rekoltesi 209,600 balya olarak tahmin edilmektedir. Bunun 53,558 balyası yerli, 107,955 balyası klevland ve 48,125 balyası da akaladır.

Geçen seneye nazaran rekoltede 24,310 balya bir noksanlık görülmektedir.

Çukurova pamuk rekoltesinin vilâyet arasında şu suretle inkisam edeceği umulmaktadır: Seyhan vilâyeti 164.634, İçel vilâyeti 45,000 balya.

Roosevelt'le Churchill buluştular

(Baştarafı 1 inci sahifede)

meseleler arasında bulunmaktadır.»

İngiliz halkı mühim hâdiseler bekliyor

Londra 15 (a.a.) — İngilizlerle Amerikalılar arasında yapılmakta olan görüşmelerin tesiri altında İngiliz halkı, dikkat ve alâkasını münhasıran İtalyan yarımadasının istilâsı keyfiyeti üzerinde teksif etmekten imtina eylemekte ve her kes pek yakında çok mühim hâdiseler vukua gelmesini beklemektedir.

Diğer cephelere dair mülâhazalar

Washington 15 (a.a.) — Reuterin hususi muhabiri bildiriyor:

Bütün hâdiseler, Stalinin istediği tarzda bir ikinci cephenin yakın bir gelecekte açılacağını gösteriyor.

İyi haber alan mahfiller, Müttefiklerin Avrupaya yapacakları taarruzun sene sonundan evvel en şiddetli bir safhaya gireceği kanaatindedirler. İngiliz, Amerikan ve Kanada askerî şeflerinin Quebec'teki müzakerelerde, prensip itibarile Roosevelt ve Churchill tarafından daha evvel kabul edilmiş olan istilâ plânına aid bütün noktaları etraflıca inceliyecekleri sanılıyor.

Müşahidlerin çoğu ancak, Hitlerin batı duvarına karşı Büyük Britanyadan yapılacak bir taarruzun stratejik zaruretlere cevab verebileceği kanaatini taşıyorlar.

Sözüne en ziyade itimad edilir bir mütehassıs, Stalinin Sovyet toprakları üzerinde bu sene Almanları ezmek niyetinde olduğu merkezindedir. Alman ordusu şimdiki muharebe meydanında tamamile yenilebilir. Meğer ki Almanlar son ihtiyatlarını da bu savaşa soksunlar. Almanları böyle bir hareketten menetmek için Müttefikler de hiç olmazsa 30 Alman tümenini hareketsiz bırakmalıdırlar.

Almanların Norveçten çekilmeleri, Finlandiyanın da harbden çekileceğine delâlet eder.

Başkumandan kim olacak?

Roosevelt ve Churchill'i meşgul eden başlıca meselelerden biri de başkomutan meselesidir. Birleşik Amerikan umumî efkârına göre, Avrupa ve Akdenizdeki Müttefik orduları başkumandanlığına General Eisenhower getirilmediği takdirde bir İngilizin meselâ General Alexandre veya Montgomery'nin getirilmesi ihtimali vardır.

Mihvere tâbi küçük milletlerin teslimi meselesi

Londra 15 (a.a.) — Reutere göre, Mr. Edenin Kanadaya gitmesi bir takım siyasi plânların da hazırlanmasile alâkadardır.

Mihvere tâbi diğer küçük milletlerin teslimi ile işgal altındaki memleketlerde yapılması gerekecek değişiklikler ihtimaline karşı da yukarıki plânlara benzer plânların şimdiden hazır bulunması lâzım gelir. Bundan dolayı Mr. Churchill'in bu meselelerin konuşulması arasında Hariciye Nazırını yanında bulundurmak istemesini tabii saymak lâzımdır.

Çungking maslahatgüzarımız Cengiz Hanın mezarını ziyaret etti

Çungking 15 (a.a.) — Çinin şimal batı eyaletlerini gezmekte olan Türkiye maslahatgüzarı Mennan Tebelen dün Lanşu yakınında bulunan Cengiz hanın kabrini ziyaret etmiş ve orada altı saat kalmıştır.

Türk büyüklerinin portreleri

Güzel San'atlar Akademisinde seri halinde Türk büyüklerinin portrelerinin yapılmasına devam edilmektedir. İshak Hocanın portresi bitmiş ve şimdi ressam Edib Hakkı tarafından İbni Sinanın portresine başlanmıştır.

3 ayda 90 Alman denizaltısı batırıldı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

dan Atlantikle Akdenizden geçmiştir. Ayni zamanda Sicilyaya takviyeler de çıkarılmıştır 2500 den fazla gemi bu harekâta iştirak etmiştir Buna mukabil gemilerimizin yolunu kesmeğe uğraşan Alman denizaltıları ciddî kayıblara uğramışlardır.

Mihver denizaltılarına karşı taarruzi hareketlerimiz çok müsaid bir şekilde artmağa devam etmekte olduğu gibi mayıs, haziran ve temmuz ayları içinde de batırdığımız denizaltıların sayısı 90 a varmaktadır. Bu, vasatî olarak, bu müddet içinde, günde takriben bir denizaltı batırmış olduğumuzu göstermektedir. Alman denizaltıları tarafından kaydedilen muvaffakıyetlerin azalmağa başladığı şu rakamlarla sabittir: 1943 senesinin ilk altı ayı içinde, faaliyette bulunan denizaltıları tarafından batırılan gemilerin sayısı, 1942 senesi son 6 ayı içinde batırılanların sayısının yalnız yarısı ve 1942 senesinin ilk 6 ayı içinde batırılanlarınkinin de ancak dörtte biri nisbetinde idi. Birleşik milletlere aid gemilerin tonajı gittikçe artmaktadır. 1943 te Müttefikler tarafından denize indirilen gemilerin tonaj miktarı uğranılan kayıblardan 3 milyon ton fazladır. Denizaltılarına karşı yapılan mücadelede elde edilen bu büyük terakkilere rağmen düşmanın şimdiden hazır ve inşaat halinde ve daha geniş ihtiyatlara malik olduğunu unutmamalıdır. Bundan dolayı, denizlerde ve tezgâhlarda mücadeleyi şiddetlendirmek, gemilerimizi çok idare ile kullanmak ve ayni zamanda birleşmiş milletlerin umumî taarruzunu kuvvetlendirmek ve tesri etmek için hazırlanmak icab etmektedir. Eğer, gayretlerimizi her sahada muhafaza edersek devamlı muvaffakıyetler bekliyebiliriz.»

Alman hususî tebliği

Führerin umumî karargâhı 15 (T.P.) — Hususî tebliğ:

13 ağustos günü akşam saatlerinde bir Alman torpil uçak filosu binbaşı Klümper'in kumandası altında Cebelitarık'ın doğu tarafında, düşmanın Akdenize doğru yol almış olan bir gemi kafilesine baskın ve meharetle yaptığı taarruzlarda 32 düşman gemi cüzütamlarına hava torpil isabetleri kaydedilmiştir. İki destroyer ve büyük tonajda tamamen yüklü 4 ticaret gemisi, ve bir sarnıç gemisi, derhal batmıştır. Başkaca 8 gemi yanarak kuvvetle yan tarafa yatmıştır. Karanlığın basması ve düşmanın uçaksavarlarının şiddetli ateşi yüzünden torpillenmiş olan öbür gemilerin ne olduğu şimdilik tesbit edilememiştir. Fakat yapılan keşif faaliyeti, kafileden hiç olmazsa topyekûn 170.000 tonilâtoluk gemilerin ya batmış veya mahvolacak kadar mermi isabetlerine maruz kaldığını teyid etmektedir. Uçaklarımızdan yedisi üslerine dönmemişlerdir.

Bulgaristanda sükûnet varmış

Sofya 15 (T.P.) — Bulgar basın bürosu, Bulgaristanda bir hükûmet değişikliği olacağı ve iğtişaşlar zuhur ettiği hakkında düşman tarafından yapılan haberleri kat'î surette tekzibe salâhiyettardır. Bütün bu haberlerin asıl ve esası yoktur. Bulgaristanda tam bir sükûn hüküm sürmekte olup vaziyet tamamen normaldir.

Pasifikte hava harekâtı

Londra 15 (a.a.) — Liberatör bomba uçakları gidiş geliş 4000 kilometre katederek şarkî Felemenk Hindistanı adalarından Borneo'da Balıkkapan'a hücum etmişlerdir. Hücum şiddetli olmuş, hava üsleri ve askerî tesisler bombalanmıştır. Bu uzun uçuştan bütün uçaklar üslerine dönmüşlerdir.

SPOR

Dün yapılan maçlar

Su Sporları Ajanlığı tarafından tertib edilen İstanbul yüzme şampiyonası dün Şeref stadı havuzunda yapılmıştır. İstanbul şampiyonluğunu, büyüklerde 224, küçüklerde 182 puvanla Beykoz takımı kazanmıştır. Demirspor 58 puvanla ikinci, Beyoğluspor 41 puvanla üçüncü, Beşiktaş takımı 24 puvanla dördüncü olmuşlardır.

Su topu maçında Beykoz takımı 5-0 Beşiktaşı yenerek şampiyon olmuştur.

Yelken teşvik müsabakaları

Dün Moda açıklarında yapılan yelken teşvik müsabakalarını Galatasaray tekneleri kazanmıştır. 25 teknenin girdiği bu yarışlarda kıdemli şarpi yarışını Galatasaraydan Mahmud bir saat 17 dakikada kazanmıştır. Demirspordan Feyyaz ikinci olmuştur. Kıdemsiz şarpilerde Galatasaraydan Erzin bir saat 22 dakikada birinci, Anadoludan Salâhaddin ikinci olmuştur.

15 lik yolelerde Galatasaraydan Hulûsi bir saat 37 dakikada birinci,

Olimpiya yolelerde Deniz kulübünden Vecdi bir saat 45 dakikada birinci, küçük yatlarda Galatasaraydan Adnan üç saat 53 dakikada birinci gelmişlerdir. Müsabakalardan sonra derece alan yelkencilere ajan tarafından mükâfatlar verilmiştir.

Müessese kulübleri atletizm birincilikleri

Müessese kulübleri atletizm birincilikleri dün Fenerbahçe stadında yapılmıştır. Kızlar arasında yapılan müsabakalarda 54 puvanla Cizlavit birinci, 33 puvanla Feshane takımı ikinci olmuştur.

Erkekler arasında yapılan müsabakalarda 49 sayı ile Feshane birinci, 47 sayı ile de Tramvay, Elektrik İdaresi takımı ikinci olmuşlardır.

At yarışları

Büyük bir kalabalık karşısında yapılan Veliefendi at yarışlarının altıncı haftası bahsi müşterek meraklıları için oldukça sürprizli geçmiştir. Dünkü yarışlarda ganyan oynıyanlar 110 - 160, 180, 125 ve 100 kuruş gibi cüz'î bir para almışlardır. Bahsi müştereklerin en dolâmbaçlı kısmını teşkil eden çifte, plâse ve ikili bahsi ise Veliefendi koşu yerini dolduran bir çok meraklıların yorgunluğunu çıkaracak kadar bolca para vermiştir.

Üçüncü koşuda ikili bahis 460, çifte bahis 210 kuruş, dördüncü koşuda plâse 16 lira, ikili bahis 25 lira 65 kuruş vermiştir. Dün yapılan yarışların en heyecanlı tarafı üçlü bahis üzerinde idi. Üç koşunun birincisini bulmak için sarfedilen emekler, yapılan bütün hesablara rağmen bu bahsin talihlileri 275 kuruş kazandıklarını duydukları zaman büyük bir sukutu hayale uğradılar.

Dün yapılan yarışların neticeleri:

Birinci koşu: Sava birinci, Tomurcuk ikinci, ganyan 160.

İkinci koşu: Civan birinci, Karabiber ikinci, ganyan 110, plâse 100; 100 ikili bahis 130 kuruştur.

Üçüncü koşu: Tufan birinci, Güzel Bursa ikinci. Ganyan 180, plâseler 100, 100, 100, ikili bahis 460, çifte bahis 210 kuruş.

Dördüncü koşu: Buket birinci, Demet ikinci, ganyan 125, plâseler 100 kuruş, 16 lira ,ikili bahis 25,65 lira.

Beşinci koşu: Destegül birinci, Komisarj ikinci, ganyan 100, plâseler 100, 100. İkili bahis 405, cifte bahis 140 kuruş verdi. Üçlü bahis 275 kuruş verdi.

Matteoti'nin katilini bir Avustralya zabiti öldürmüş

Melbourne 15 (a.a.) — Avustralya ordusuna mensub ve bazı emniyet düşüncelerile ismi açığa vurulmıyan bir subay, İtalyan sosyalist liderlerinden Matteotiyi 1924 te öldürenlerden Duminî'nin yakalandığı hakkında Romadan verilen haberin doğru olmadığını, çünkü 1941 nisanında Bingaziden çekilirken Pernada bizzat kendisinin Duminiyi öldürdüğünü bildirmiştir. Bu subay vak'ayı şöyle izah etmiştir:

«— Ben o sırada 400 İtalyan esirinin ve bilhassa Dumininin muhafazasına memur edilmiştim. M. Dumini casusluk ve İngiliz teb'asından bazı kimseleri öldürmüş olmak suçu ile muhakeme edilecekti. Tobruka götürüleceği kendisine söylenince kaçmak için kapıya doğru atıldı. Kendisini yakalamak için yapılan mücadelede ateş açmak mecburiyeti hasıl oldu ve bu esnada aldığı bir kurşun yarasile öldü.»

Şark cephesindeki çifte meydan muharebesi

Berlin 15 (a.a.) — Alman orduları umumî karargâhının tebliği:

Şark cephesinin cenub kesiminde mevzii muharebeler olmuştur. Bielgorod'un cenub batı bölgesinde büyük muharebe azalmıyan br şiddetle devam etmiştir. Her yerde Sovyetler kanlı kayıblarla püskürtülmüştür.

Bazı yerlerde kıt'alarımız karşı hücumlara geçmişler ve hatlarımıza ilerlemiş olan düşman unsurlarını hava kuvvetlerimizin yardımile imha etmişlerdir.

Orel'in batısında ve Viazma'nın cenub ve cenub batısında bir çok Sovyet hücumları, yapılan muharebeler neticesinde ağır kayıblarla akim kalmıştır.

Ladoga gölünün cenubunda da Sovyetler dün bulundukları yerlerde mıhlanıp kalmışlardır. Sovyetler dün 96 uçak ve 179 tank kaybetmişlerdir. Bu tanklardan 117 si Yartzevo'nun şimal kesiminde tahrib olunmuştur.

Ruslar muharebeyi çabuk bitirmek istiyor

Berlin 15 (a.a.) — Milletlerarası haberler bürosu, doğu cephesi hakkında şöyle diyor:

Rusların harbi biran evvel bitirmek için sarfettikleri ümidsiz gayretler, doğu cephesindeki büyük meydan muharebesinin dehşet verici merkezini teşkil eden Bielgorod bölgesinde günden güne daha seri bir şekilde meydana çıkmaktadır.

Filhakika Sovyetlerin yalnız bu bölgede bir ay zarfındaki asker kayıbları 900,000 i bulmaktadır. Buna muazzam malzeme kayıblarını da ilâve etmek lâzım gelir. Her ne pahasına olursa olsun bir muvaffakıyet elde etmek gayreti Kızılordu için korkunc kayıblara mal olmuştur.

Stockholme göre...

Stockholm 15 (a.a.) — Almanların merkez cephesindeki müdafaa mevzilerinin mihverleri olan Smolsnk ve Briansk müstahkem üsleri, Rusların çift baskısının tehdidi altında bulunmaktadır. İki şehir arasındaki Roslavl demiryolu kavşağı, şimdi doğrudan doğruya tehlikeye maruz bulunuyor. Diğer bir takım Rus kuvvetleri, doğrudan doğruya Briansk üzerine yürümekte ve halen Grachef'e 6 kilometre mesafede bulunmaktadırlar. Harkofta Ruslar, şimdi şehrin merkezine iki kilometreden daha yakın bir mesafededirler.

Harkof kapılarında

Moskova 15 (a.a.) -- Reuter'in hususi muhabiri bildiriyor:

Sovyet kıt'aları şimdi Harkofun dış mahallelerine gelmişlerdir. Şehrin şimal kapılarında savaşlar oluyor.

Briansk'a 40 kilometre uzakta bulunan bu mühim ileri üssün düşmesi yakındır. Zaptedilen bir çok köyler alevler içindedir. Sovyet kıt'aları Alman mukavemet merkezine doğru sür'atle yaklaşmağa devam ediyorlar.

Şimalden ve cenubdan tehdid edilen Brianskteki Alman kuvvetleri de kuşatılmak tehlikesine maruz bulunuyorlar. Demansk bölgesinde Kızılordu bir ay içinde üçüncü büyük yarma hareketini başarmıştır.

Dört mühim nokta!

Cracovie 15 (a.a.) — Alman basın müdür muavini Suendermann, Alman nasyonal sosyalist partisinin büyük şahsiyetleri önünde bir nutuk söylemiştir. Mumaileyh, dört mühim noktayı izah etmiştir. Bunlardan birincisi, zamandır. Zamandan elde ettiği büyük istifade sayesinde Almanya müdafaasını temin etmekte bulunmuştur. Bahis mevzuu olan ikinci nokta, Alman milletinin askerî kuvvetidir. Almanyanın tutmakta olduğu cephelerin büyüklüğüne rağmen Alman silâhlı kuvvetleri her zamankinden daha fazla kuvvetlidir. Üçüncü nokta, Alman silâhlarını teşkil etmektedir. Silâhlanma için yapılan plânlar tam vaktinde tatbik olunmuştur. Hava harbi de hiç bir tesir yapmamıştır. Asyanın şarkındaki harb, düşmanın buraya mühim kuvvetler göndermesine sebeb olmaktadır.

M. Sundermann, Alman zaferini temin edecek olan dördüncü noktanın da hepsinden daha büyük olan Alman milletinin manevi kuvveti olduğunu söylemiştir.

Berlin halkı endişe ediyormuş

Londra 15 (a.a.) — Reuter bildiriyor: İnformationas adındaki İspanyol gazetesinin Berlin muhabirine göre Berlin halkı hava hücumları ve Rusyada harekât dolayısile endişe içinde bulunuyorlar. Bu endişelerin Rusyadaki harekâtın şimdi aldığı şekil ve hava akınlarının alacağı şiddet üzerinde toplanmaktadır.

Sovyet tebliği

Moskova 15 (a.a.) — Sovyet geceyarısı tebliği:

Briansk istikametinde kıt'alarımız düşmanın mukavemetini kırarak şiddetli sokak muharebelerinden sonra Karaşevi zaptetmişlerdir.

Ayni istikamette kıt'alarımız taarruzlarına devam ederek 6 ilâ 10 kilometre ilerlemişler ve 70 meskûn yeri işgal etmişlerdir.

Harkof istikametinde kıt'alarımız düşmanın karşı hücumlarını püskürtmüşler ve ilerlemişlerdir. Birçok meskûn yer ele geçirilmiştir. Spasdemensk bölgesinde ilerliyen kıt'alarımız mevzilerini ıslah etmişlerdir.

Roosevelt'in mesajı

(Başmakaleden devam)

beble yolundan şaşmıyacak bir azim ve irade ile çelikleşmiştir, ve böylece bütün dünya milletlerine emniyet ve itimad telkin edecek müstesna bir karakterle yükselmek yoluna dökülmüştür. Dünyaya devamlı bir sulh hediye edebilmek için ihtiyar ettiği fedakârlıkların akıllara hayret veren büyüklüğüne göre Amerika için en sağlam muvaffakıyet kaynağı da ancak böyle bir hareket hattı tutmakta toplanabilirdi. Silâh üstünlüğü ile galibiyet kazanmak kâfi değil, ayni zamanda milletlerin emniyet, memnuniyet ve minnetini çeken manevî muhabbet ve itimad kazancı da lâzım, ve belki bu birincisinden daha mühimdir.

İki Anglo - Sakson şefini bu defa Quebec'te buluşturup birleştiren konferansta daha ziyade harb şartları konuşulacağı şüphesizdir. Fakat her harb mutlaka bir sulh neticesine varmak için olduğuna göre konferansın arifesinde Reis Roosevelt'in neşrettiği mesaj çok yerinde ve zamanında gelmiştir. Birleşmiş milletleri ve hatta onların dışındaki bütün milletleri bağlayıp toplamanın en tesirli çaresi bu türlü azimli olduğu kadar âlicenab fikirler ve hareketler olacağını büyük Amerikan Reisinin bu beyannamesinde bir daha görmüş ve anlamış oluyoruz.

Yunus Nadi ABALIOĞLU

Kampa alınan dilenciler

Yeniden 10 dilenci Süleymaniye kampına yerleştirilmiştir. 1 dilenci kefaletle salıverilmiştir. 1 dilenci de kampta ölmüştür.

Mesinaya 30 Km. kaldı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

karargâhı 15 (a.a.) — Oliveri'ye giden yol boyunca doğu istikametinde sür'atle ilerliyen 7 nci Amerikan ordusu Milazzo limanına 22 ve Mesina'ya da kuş bakışı yalnız 43 kilometre yaklaşmıştır. Bu ordunun öncüleri şimdiki halde Oliveri yolunun Franca Villa yolile karşılaştığı dört yol ağzından ancak 8 kilometre mesafede bulunmaktadır. 8 inci İngiliz ordusunun Fiume - Fredo yolunun kavşağına vardığı şu sırada Randazzo ile sahil arasında bulunan Mihver kuvvetlerinin elinde bulunan yegâne ric'at yolu burasıdır.

Randazzo'yu ellerine geçiren Müttefik kıt'aları, doğu ve şimal doğu istikametinde ilerlemeğe devam ederek Franca Villa ile Castiglione istikametinde, düşman ric'atini şimal cihetinde kesmeğe teşebbüs için, 6 kilometre terakki etmişlerdir.

Fiume - Freddo'ya kadar ilerliyen 8 inci İngiliz ordusu Taorminaya bir top menzili yaklaşmıştır. Esasen Fiume-Freddo buranın ancak 8 kilometre cenubunda bulunmaktadır.

Müttefik hava kuvvetleri, düşman kolları, Mesina boğazındaki Mihver deniz vasıtalarile çıkarma noktaları ve cenub İtalya üzerindeki şiddetli faaliyetine devam etmektedir.

Mesina'ya 30 kilometre kaldı

Londra 15 (a.a.) — Cezayir radyosu Amerikan kıt'alarının Sicilyanın şimalinde Mesinaya 30 kilometre yaklaştıklarını bildirmektedir.

Almanların tahliye faaliyeti arttı

Londra 15 (a.a.) — Almanlar Sicilyada tahliye faaliyetine devam etmektedirler. Müttefik kuvvetleri bütün cephe boyunca mayinler, tahribat ve Alman ardcı kuvvetlerinin mümanaatına rağmen ileri hareketlerine devam etmektedirler.

Müttefik donanması Mesina boğazının iki kıyılarını bombalıyor

Cezayir 15 (a.a.) — Şimal Afrika Müttefikler umumî karargâhının deniz tebliği:

Mesina boğazında, Calabria ve Sicilya kıyıları açığında donanmamız büyük bir faaliyet göstermiştir. Kruvazörler, muhribler, topçekerler ve sahil gemileri düşman limanlarını ve gemilerini durmaksızın bombardıman etmektedir.

Kanadalılar Sicilyadan çekilmiyor

Ottawa 15 (a.a.) — Kanada kıt'alarının Sicilya cephesinden geri alınacakları hakkındaki haberler burada teyid edilmemektedir.

Hâdiseler Arasında — FELEK

Elişleri sergisi

Umarım ki, gidip görmüşsünüzdür; Eminönü Halkevi Sosyal Yardım kolunun Galatasaray lisesinde açtığı bir Elişleri sergisi var.

Galatasaray mektebi zaten bir mekteb, hele bir yatı mektebi için seçilebilecek semtlerin en fenasında; fakat bir sergievi için tasavvur edilecek noktaların en iyisinde bulunduğu için bütün sergilerin, yerli mallar, resim, elişleri sergilerinin orada tertib edilmesi artık itiraz edilmez bir zaruret oldu.

Bu sergiyi bir gazeteci ve sergiyi tertib eden zatın bir arkadaşı olarak iki bakımdan gezdim.

Sergi basit bir meşherdir. Fakat tertibi itibarile mükemmeldir. Hatta diyebilirim ki, o binada tertib edilenlerin en mükemmelidir. Diyeceksiniz ki:

— Efendim dört salonda beş parça eşya ile yapılan sergiyi koskoca yerli mallar sergisine nasıl kıyas edersiniz?

Bu söz insana doğru gibi gelir. Halbuki bir serginin tertibinde içindekilerin zenginliği bir zorluk değil, bir avantajdır. İstediğin şeyi istediğin gibi, istediğin yerde teşhir eder, sergiyi bezetirsin. Hüner kanaatkârane ve hiç yoktan bir sergi kurmaktadır.

Size bir fıkra yazacağım:

Bir köy hocası -Fransada olacak- talebesinden birini çağırıp eline bir şişe vermiş:

— Al şu şişeyi bakkaldan şarab doldur, demiş. Çocuk para isteyince:

— Para ile herkes şarab alabilir; marifet parasız almaktır, diye nasihat vermiş.

Çocuk bu söz üzerine doğru bakkala gitmiş ve biraz sonra dönüp şişeyi hocanın önüne koymuş. Hararetini söndürmek istiyen hoca, şişeyi başına dikince boş olduğunu görüp çocuğa çıkışmış:

— Bu ne? Bu şişe boş ayol! Çocuk hafif tebessümle cevab vermiş:

— Hoca efendi, dolu şişeden herkes içer, marifat boş şişeden içmektir.

Ve marifet az malla sergi tertib etmektir. Bu marifeti Eminönü Halkevi Sosyal Yardım kolunun Elişleri sergisinde görüyoruz. Zaten sergiler ve eserler vücudlar gibidir. Nasıl bir küçük böcekle, bir filin bünyesini, yapısını, şimik ve fizik kıymetlerini tabiat ayni ustalıkla yapmışsa, sergilerde de böyledir. Küçük ve büyük arasında ancak küçük lehine bir cesamet farkı vardır.

Bu sergide teşhir edilen malların azlığı onun güttüğü maksad ve propagandası bakımından çok muvaffak olmasına mâni olamamıştır ve işin hüneri de buradadır.

Elişleri sergisinde her şey elişidir. Bu bakımdan kıymeti büyüktür. Kızılay, Yardımsevenler ve Esirgeme Dernegi gibi hayırlı müesseselerin atölyelerinde kimsesiz kız ve kadınların işledikleri hakikaten nefis eserler bizim zevk ve kabiliyetlerimiz hakkında çok müsbet fikirler verdiği gibi şimdi (Cezaevi) dediğimiz hapisanelerdeki mahkûmların yaptıkları işlerin teşhiri de bu talihsiz adamların ceza müddetlerinde boş durmayıp bir san'at öğrendiklerine veya san'atlarını yapmağa devam ettiklerine canlı delildir ve bir medenî olgunluk eseridir. Şimdi, burada sergi ile hiç alâkası olmıyan şu (Cezaevi) tabiri üzerinde duracağım. Haddimiz olmıyarak biz de hukuk adamıyız. (Cezaevi) tabiri nedense beğenilmiyen «hapisane» nin yerine kullanılıyorsa, o manayı ifade edememektedir. Çünkü bu lâkırdı, oraya girenlerin girdikleri yerde cezaya çarpıldıklarını anlatıyor. Halbuki hapisanede adamı cezalandırmazlar. İşte böyle san'at öğretir, san'atını yapma imkânı verirler.

Gerçi hapis de bir cezadır, ama o mahkemede verilir ve o andan itibaren hürriyeti münselib olan mahkûm cezasını çekmeğe başlar.

Böyle tabirlerin doğru olup olmadığını başka dile çevirip kontrol etmek de kabildir. Az çok bildiğimiz fransızca ve ingilizcede hapisaneye Maison de punition, yahud Punishment house dendiğini işitmiştim. Kaçınmak ve kullanmak istediğimiz «hane» kelimesi ise bu biçare klişe o derece türkçeleşmiştir ki, postane, hastane gibi yerlerde, hatta kendi harflerini bile kaybederek kestane gibi bir şekle girmiştir. Kaldı ki, şu yukarıda saydığım kılığını kıyafetini kaybetmiş iki misalden başka talimhane, dersane, demirhane, gazhane, feshane, yağhane, dikimhane gibi yerlerde de muttasıl «hane» yi kullanmaktayız. Hapisanede neden kullanılmasın? Zaten en basit bir köylüye sorsanız hapisane ne olduğunu bilir de (Cezaevi) ni bilmez. Bence bu kelime sentetik bir tabirdir. Resmi muhaberatta kalıbı görünür, dilde yaşayamaz.

Bu istitradı burada bitirdikten sonra Elişleri sergisini yapanlara gıpta eder, memleketin kıyısında, köşesinde yaşıyan binlerce san'atkârın arasıra hünerlerini, kabiliyetlerini gösterecek böyle sergilerin açılmasını, bütün yüklü meşgalelerine, kâğıdlarına, defter ve kalemlerine rağmen, Ticaret ve Sanayi Odalarından beklerim. Belki de uzun müddet!

B. FELEK

Topuzun Kısmeti

Yazan Mahmud Yesari

No. 23

Şermi — Buyurunuz yılbaşı prensi.. Buyurunuz Gaorizangar mihracesi hazretleri.... .

Topuz — (Anastasyaya:) Bu, ne deyi?

Anastasya — O, Şermi beydir. Söyler. Aldırma kale. Sen otur, keyfine bak.

(Topuz, divana oturmuştur.)

Şermi — Bonjur prens! Senin şansına oynuyorum.

(Anastasya, büfenin üstündeki mezeleri muayene eder.)

Anastasya — (Topuza:) Ne yemek istiyorsun? Söyle.

Topuz — Bir baş olsa yirim.

Anastasya — Bırak kale. Sabah sabah baş yenir? Kalk, gel buraya. Bak neler var? Hepsinden ye....

Şermi — Ye delikanlı, vücud besle...

Topuz — (Yerinden kalkar, büfeye yaklaşır:) Ula, bu nahadar çeşid şey ki....

Şermi — Prense, şampanya açın.

Rükneddin — Fena fikir değil... Biraz keyfe gelsin. (Anastasyaya para verir:) Git, dört şişe şampanya al.

Anastasya — Bizim bakkalda bulunur?

Rükneddin — Hayır! Caddeye çıkacaksın.

(Anastasya, çıkar. Şermi, Rükneddin, Vahan; Koço oyunlarına devam ederler. Topuz, büfedeki çerezlerden on parmağile atıştırır.)

(Kapı açılır, Ferdane girer.

(Ferdane, ancak otuzunda genc ve güzelce bir kadındır, Kombinezonladır.)

Ferdane — Oh! Masayı kurmuşsunuz. (Topuzu görür:) Bu kim?

Şermi — Yılbaşı prensi....

Ferdane — Bu da ne demek?

Şermi — Gaorizangar mihracesi hazretleri....

Ferdane — Bırak alayı.... Sahi kim?

Şermi — Yılbaşı ikramiyesi isabet eden talih prensi.....

Ferdane — Burada ne işi var?

Şermi — Hacının misafiri.

Ferdane — (Rükneddine:) Hacı, bu misafiri nereden buldun?

Rükneddin — O benim evlâdımdır.

Ferdane — (Topuza yaklaşır:) Adın ne senin?

Topuz — Haso.... Amma, Topuz da deyiler.

Ferdane — Rakı mı, şarab mı, konyak mı içiyorsun?

Topuz — Bir şey içtiğim yoh! Karnımı doyuririm.

Ferdane — Aşkolsun Hacı Prens, çerezle mi karnını doyurur?

Rükneddin — Daha yemek hazırlanmadı. Safra bastırıyor.

Ferdane — Olsun. Ona, tavuk filân aldırmalıydın.

Rükneddin — Hepsi olacak. Merak etme.

Şermi — Kıyaksın be Ferdane, hemen arka çıkmağa başladın.

Ferdane — Fena mı söylüyorum? Çocuk, sarhoş mezelerinden ne anlar?

Vahan — Orada karın doyuracak çok şey vardır.

Ferdane — Bunu, sen söyleme. Yemeği, tencere ile yersin.

Vahan — Beni ilen urgaşma şindik. Onun aldığı da aperitiftir. Birazdan şampanya gelecek.

Ferdane — (Ellerini çırpar:) Bravo! İşte bu mükemmel..... (Topuza:) Sen, hiç şampanya içtin mi?

Topuz — O da ne ki?

Rükneddin — Tatlı gazozdur.

Vahan — Kef verir.

Rükneddin — (Yaklaşır:) Oyunumuzu oynıyalım.

Ferdane — Bırakın artık.... Bakara yapalım.

(Kapı açılır, elinde şampanya şişelerile Anastasya girer.)

Şermi — Tam zamanında geldin Anastasya!

Anastasya — (Şişeleri büfenin üzerine koyar:) Soğuktan ellerim dondu.

Ferdane — Bu, değdi vallahi.... Ben de içerim.

Şermi — Hep içeceğiz kızım.

Rükneddin — Dört şişe yetmiyecek o halde.

Şermi — Vahan gider, dört beş şişe daha alır. Gitmez misin?

Vahan — Helbet, giderim.

Şermi — Mesele yok. Poker oynamıyoruz, bakara. Nasıl olsa, sıran gelir.

Vahan — Helbet!

(Anastasya, büfeden şampanya bardaklarını çıkarır, sıralar. Sonra, bir şişe açar.)

Topuz — (Şampanyanın patlamasile ürker:) Ula, bu govvetli gazoz be! Zorlu patliyy....

Anastasya — (Bardaklara doldurur:) Buyurun beyler. (Bir bardağı alır, Topuza uzatır:) İç!

Topuz — (Mütereddid:) Çok keskin mi ki?

Anastasya — Sorma, iç!

Topuz — (Bir yudum alır:) Öööf, gırtlağımı yahtı.

Anastasya — İç kale, bir sey olmaz.

Topuz — (İçer:) Bir tuhaf be!

Şermi — Alışırsın delikanlı iç!

Rükneddin — (Kâğıdları düzeltmektedir:) Fişle oynuyoruz, değil mi?

Şermi — İstiyen fişle, istiyen para ile oynar.

Ferdane — Şermi, on liran var mı?

Şermi — Hepsine sor. Ben, Hâcıdan borc aldım.

Ferdane — (Rükneddine:) Rükneddin ağabey, bana, on lira borc verebilir misin? Yarın veririm. Evde, param var.

Rükneddin — (Ferdaneye para verir:) Bu para ile bakara oynanır mı?

Ferdane — Ufak oynarız. Ben, zaten yükseğini sevmem. Vakit geçsin. (Bir şişe şampanya alır, iki bardakla beraber masanın üzerine koyar, Topuzu yanına çağırır:) Bir iskemle al, gel yanıma otur. Senin şansına oynıyacağım.

(Masa başına oturmuştur; Topuz da gelir, yanına oturur.)

Ferdane — (Bir bardak şampanya doldurur, Topuza verir:) İç!

Topuz — Bırah! Bu gazoz keskin!

Ferdane — Çek, diyorum sana... (Kendi de içer.)

Şermi — Şampanyadan hep içelim. Anastasya, sen bardakları buraya getir.

(Anastasya, bardakları masa üzerine sıralar.)

Rükneddin — (Anastasyaya:) Ben de bir yudum içeceğim. Bardak getir.

Vahan — Helbet!

Şermi — Yılbaşı ertesi, böyle olur.

Ferdane — (Kolunu Topuzun boynuna atar:) Yılbaşı prensinin şerefine!

(Arkası var)

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program
7,32 Jimnastik
7,40 Haberler
7,55 Salon orkes.

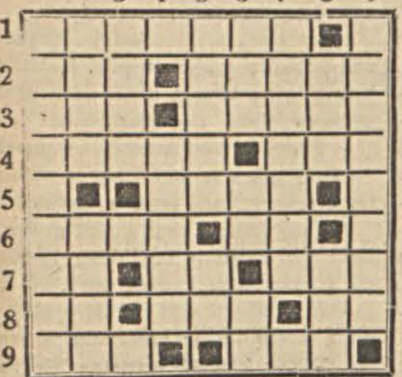
★

12,30 Program
12,33 Müzik (Pl.)
12,45 Haberler
13,00 Şarkılar

★

18,00 Program
18,03 Dans orkes.
18,45 Fasıl heyeti
19,30 Haberler
19,45 Serbestzaman
19,55 Şarkılar
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Beraber şarkı
21,00 Müzik
21,15 Müzik (Pl.)
21,30 Kitab saati
21,45 Müzik (Pl.)
22,30 Geçmiş gün
22,35 Haberler
22,50 Kapanış

BULMACA

Soldan sağa:

1 — Haksızın yaptığı ağız kalabalığı. 2 — Aza, vapur sığınağı. 3 — Sır, bir tatlı. 4 — Derece, söz. 5 — Millet. 6 — İhtilâf, sıfat eki. 7 — Nota, bir harfin okunuşu, sayın şahıs. 8 — Şan ve şeref, seciye, eski bir Tanrı. 9 — Defa, sevinc içinde.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Nefi cezası. 2 — Karıştırma ve düzeltme esası, para yardımı. 3 — Âlemleri barındıran boşluk. 4 — İyi şeyler temenni eden. 5 — İspirto, nefer. 6 — Ok, bir emir, yemek. 7 — İnandığının tatbikatını yapmıyan. 8 — Kör, arka. 9 — Çanakkaledeki Türk zaferinin vuku bulduğu yerlerden.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	A	C	I	İ	L	B	E	Y
2	A	Z	A	L	M	A	■	G	E
3	K	I	M	I	Z	■	K	İ	N
4	Y	■	İ	K	A	M	E	T	■
5	E	D	A	■	L	■	R	İ	F
6	M	İ	■	H	A	D	E	M	E
7	E	Y	T	A	M	■	V	■	R
8	Z	E	■	M	A	D	E	N	İ
9	■	T	R	A	K	İ	T	■	K

MÜRETTİB Lâzımdır

Çalışkan matbaa mürettibi âzımdır. Ücret iyidir. Maarif Kütübhanesine müracaat.

Adapazarı Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

No. 135/126

Adapazarının Başlar mahallesinden Sayid Ahmed oğlu Seyyid Ömer tarafından o mahalleden Salih kızı Cevahir ve Sakarya mahallesinden 65 No. lı evde oturan Faik karısı Hatice ve ayni yerde oturan Faik kızı Hayriye aleyhlerine açtığı izalei şuyu davasında Başlar mahallesinde ve tapunun cild 54 ve 6 sayılı ve teşrinievvel 333 tarihli bir bab hanenin maamüştemilât kabili taksimiyesi olmadığından şuyuun izalesine ve Adapazarı icra memurluğu marifetile satılarak bedelinin hisseleri nisbetinde hissedarana tevzi ve taksimine ve masarifi muhakemenin hisseleri nisbetinde alınmasına 28/5/943 tarihinde 135/126 sayı ile karar verilmiş ve M.aleyh Salih kızı Cevahir ve Faik kızı Hatice ve Faik kızı Hayriyenin ikametgâhları meçhul olduğundan ilânen tebligat yapılmasına karar verilmiş olmakla tarihi ilândan itibaren bir hafta zarfında Adapazarı sulh hukuk mahkemesine temyiz etmek üzere müracaat etmeleri, aksi takdirde hükmün kat'ileşeceği tebliğ ve ilân olunur.

DOKTOR

Sedad Kumbaracılar

BEVLİYE MÜTEHASSISI

Ademi iktidar, belgevşekliği tedavisi. Saat 2 - 7 ye kadar Sirkeci Ankara caddesi Tan gazetesi karşısı 147. Tel: 22533

ÜROLOG - OPERATÖR Prof.

Bahaeddin Lûtfi Varnalı

Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı. Beyoğlu İş Bankası karşısı Emir Nevruz sokak No. 10. Pananiya Aprt. No. 2. Telefon: 42203

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Bu akşam

Kadıköy İNCİ Gazinosunda

Suad Gün konseri

Dönüş için motörümüz vardır.

Haydarpaşa Lisesi Alım, Satım Komisyonundan:

Lisemize Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesinden mayıs 944 sonuna kadar verilecek olan 1350 ton maden ve 20 ton kok kömürünün Kuruçeşmeden ve Kadıköy gazhanesinden mekteb ambarına nakliye ve tahliyesi işi 8220 lira dahilinde kapalı zarf suretile eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 21/8/943 cumartesi günü saat 11 de Beyoğlu İstiklâl caddesi Karlman mağazası karşısında İstanbul Liseler Muhasebeciliği binasında toplanacak Komisyonda yapılacaktır.

İlk teminat 616 lira 50 kuruştur. Bu işe aid şartname mektebde görülebilir.

İsteklilerin ilk teminat makbuzu, cari sene Ticaret Odası vesikasile birlikte teklif mektublarını eksiltme saatinden en geç bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri, zarfların kanunî şekilde kapatılmış olması ve posta ile gönderilecek teklif mektublarının zamanında gelmiş olması lâzımdır. (7603)

Halat ve örtülük muşamba alınacak

DEVLET LİMANLARI İŞLETME UMUM MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

İdaremiz ihtiyacı için 75 ton İngiliz manila halat ile 20.000 metre İngiliz admiraltı patent örtülük muşamba alınacaktır.

Vermek istiyenlerin 25/8/943 çarşamba günü saat 15 te Levazım Müdürlüğü odasında toplanacak Komisyona müracaat etmeleri. (7733)

İstanbul Memurlar İstihlâk Kooperatifinden:

DAR GELİRLİLERE

Temmuz, ağustos ve eylûl 943 aylarına aid şeker tevzii için yeniden tesbit olunan bayilerin adresleri aşağıya çıkarılmıştır.

Dar gelirliler şeker karnesi hâmillerinin mezkûr bayilere müracaatleri ilân olunur.

ADRES:

Mustafa Cebecioğlu : Küçükpazar caddesi 51 No.
Ziya Börükan : Aksaray tramvay deposu karşısında No. 15 bakkal
Ali Bayrak : Büyükdere caddesi No. 250 bakkal
İrfan Serpen : Küçükmustafapaşa No. 5 (8080)

19 Ağustos PERŞEMBE akşamı

Caddebostan AYTEN Gazinosunda

İtinalı bir programla tertib edilen

Münir Nureddin konseri

Ziraat Vekâleti

İnanlı Aygır Deposu ve İnekhanesi Müdürlüğünden:

Müessesemizin yüz lira ücretli mes'ul muhasibliği münhaldir. İsteklilerden 788 numaralı memurin kanununun 4 üncü maddesi ahkâmına göre uygun olanların evrakı müsbitelerile birlikte 25 ağustos 943 gününe kadar Müdiriyete müracaatleri ilân olunur. (8047)

İstanbul Vakıflar Orman İşletmesi Müdürlüğünden:

İşletmemiz emrinde istihdam edilmek üzere 10 lira asli maaşlı bir memur alınacaktır. Şeraiti öğrenmek üzere orta mekteb mezunlarının Çemberlitaş Vakıflar sokaktaki Büromuza müracaatleri. (8070)

Askerî Fabrikalar Ticaret Şubesinden:

Ankara fabrikalarımız ambarında mevcud olup nümunesi ticaret şubesinde bulunan ve saraç işlerinde müstamel 9,528.000 aded kapsül 23 ağustos 943 pazartesi günü saat 14 te müzayede ile satılacaktır. Talib olanların mezkûr gün ve saatte (14700) lira muhammen bedelinin yüzde yedi buçuğu nisbetindeki (1102.5) liralık muvakkat teminatla Ticaret Şubesi Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. (8988)

Tramvay sahanlığında duranların tahdidi

İstanbul E. T. T. İşletmeleri U. Müdürlüğünden:

16 ağustos 1943 tarihine tesadüf eden pazartesi gününden itibaren belediyenin emrile vatman sahanlığında dört yolcu gidebilecektir. Fazla yolcular zabıta marifetile arabadan indirileceğinden bu yüzden arabaların yol üzerinde birikmesi neticesi seyrüseferin intizamına halel gelmemesi için sayın yolcuların bu yasağa riayet etmeleri ilân olunur. (8063)

Bir kâtib alınacak

İstanbul Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğünden:

Münhal bulunan 15 lira asli maaşlı katibliğe en az orta mekteb mezunu ve daha fazla tahsil görmüş talibler arasında yapılacak imtihan neticesinde kazanânlardan birinci gelen derhal tayin edilecektir. Diğerleri aldıkları dereceye göre ve münhal vukuunda tayin edilecektir.

İstekliler memurin kanununda yazılı belgelerini dilekçelerine bağlıyarak 23/8/943 pazartesi gününden evvel Müdürlüğümüz yazı işlerine getirmeleri ilân olunur. (7885)

Desinatör alınacak

İstanbul Telefon Müdiriyetinden:

Ankara P. T. T. Umumî Müdürlüğü ve İstanbul Telefon Müdürlüğü kadrosunda çalıştırılmak üzere desinatörlere ihtiyac vardır. Baremli olan bu memuriyetlere kifayetleri görülecek ve barem kanununa göre 100 ve 120 liralık ücreti alabilecek vasıfta olanların vesaikile Zat İşleri Âmirliğine müracaatleri. (8049)

İstanbul Belediyesi İlânları

Atatürk bulvarı üzerinde kâin Sofular Gazenferağa medresesile Şepsafa imaretinin tamiri 2490 numaralı kanunun 40 ncı maddesine göre pazarlıkla yaptırılacaktı.

Keşif bedeli 85125 lira 18 kuruş ve teminatı 11012 lira 52 kuruştur. Mukavele, eksiltme, Nafia işleri umumî; hususî ve fennî şartnameleri; proje keşif hülâsasile buna müteferri diğer evrak 4 lira 25 kuruş mukabilinde Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden verilecektir. İhalesi 20/8/943 cuma günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır.

Talibların teminat makbuz veya mektubları ihale tarihinden 3 gün evvel Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve kanunen ibrazı lâzım gelen diğer vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (7878)

İstanbul Deniz Levazım Âmirliğinden:

İKİ ANBARCI ARANIYOR

Deniz levazım depoları için iki ambarcı alınacaktır. İsteklilerin vesikalarile birlikte 20 ağustos 943 akşamına kadar âmirliğimize müracaatleri. (7830)

Siyasal Bilgiler Okuluna (Mülkiye mektebi) girmek istiyen Lisemezunlarına:

Siyasal Bilgiler Okuluna leylî veya neharî girebilmek için lise mezunu olmak, olgunluk imtihanını vermiş bulunmak ve yapılacak seçme imtihanını kazanmak lâzımdır. Seçme imtihanına gireceklerin namzed kaydı Ankarada okul binasında ve İstanbulda Yüksek Öğretmen okulunda 20 ağustostan 23 eylûl perşembe günü akşamına kadar yapılacak ve seçme imtihanı 27 eylûl pazartesi sabahı başlıyacaktır. Seçme imtihanının günlerini, hangi derslerden yapılacağını ve kayıd için lâzım gelen evrakın neler olduğunu öğrenmek istiyenler bulundukları yerlerin Maarif Müdürlüklerine veya Lise Müdürlüklerine ve Ankarada Siyasal Bilgiler okuluna ve İstanbulda Yüksek Öğretmen okuluna müracaat etmelidirler. (7148)

BAYER

İLAÇLARI

Iztırap çeken insanların sağlığı için

Antika ve Müzik Meraklılarına

Büyük Fırsat

½ kuyruklu gayet güzel ve eşi Türkiyede bulunmıyan Alman «Kaps» marka çapraz telli, içi kâmilen çelik ve tahtası pelesenk ağacı olan İngiliz mekaniği bir piyano fevkalâde bir fırsat olarak satılıktır. Yalnız müzisyenlere değil, antika meraklılarına da görmeleri tavsiye olunur.

Müracaat: Sabahları 8 ile 10 arası, akşamları: 19 dan 21 e kadar. 60215 No. ya telefon edilmesi.

Çanakkale İskân Müdürlüğünden:

1 — İmroz kaza merkezinde 30 hane, 3 dükkân ve bu kazaya bağlı Dereköyünün Manastır mevkiinde 25 hane, 3 dükkân pazarlık suretile yaptırılacaktır.

2 — Pazarlık tarihi 20/8/1943 cuma günü saat 15 te Vilâyet İskân dairesinde olacaktır.

3 — Bu 55 hane ve altı dükkân, evler beşer hane, beşer hane olarak talibleri-ne verilecektir. Dükkânlar da üçer üçer verilecektir. Beher ev için 79,528 metre mikâbı taş, 550 aded tuğla, 4750 aded yerli kiremid, 3000 kilo kireç, 23 metre mikâbı kum, 25 kilo samanla işçilik ve ustadiye müteahhide aid olup yalnız cam, çerçeve, kapı, ve ahşab ve hırdavata taallûk eden aksamı iskân dairesinden verilecektir.

4 — Bu şeraait dahilinde beher evin muhammen bedeli 1497 lira 37 kuruştur.

5 — Dükkânların ahşab aksamile cam vesaire gibi levazımatı iskân dairesinden verilecek harc aksamile işçilik ve ustadiye müteahhide aid olmak üzere bunun da muhammen keşif bedeli 725 liradır.

6 — Arzu edenler şartname ve projelerini iskân dairesinde görebilirler. (7991)

Kütahya Memleket Hastanesi Baştabibliğinden:

Hastanemizin 40 lira ücretli bir pansumancılığı biri 40, ikisi 30 lira ücretli 3 hastabakıcılığı, biri 35, diğeri 20 lira ücretli iki hademeliği münhaldir. İaşe ve ibateleri hastaneye aiddir. Talibların istida ile hastane baştabibliğine müracaatleri ilân olunur. (7749)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli (311195) lira olan muhtelif eb'adda 148 kalem vagon camı ile adî ve duble bina camı 25/VIII/1943 çarşamba günü saat 15 te kapalı zarf usulile Ankarada idare binasında toplanan merkez 9 uncu Komisyonunca satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (16197,80) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar adı geçen Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (2) lira mukabilinde Ankarada Malzeme Dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden temin olunur. (7786)

İstanbul Memurlar İstihlâk Kooperatifinden:

Eminönü Malmüdürlüğü ile P. T. T. ve Belediyeden maaş alan mütekaid, dul ve yetimlerle Kadıköy ve Vakıflardan maaş alan mütekaidinden Eminönünde ikamet edenlere tebliğ:

Mısırçarşısı ağzındaki merkez mağazalarımızdan 16/8/943 tarihinde şeker tevziatına başlanacağı 12 ve 13/8/943 tarihli gazetelerle ilân edilmişti. Tamiratın devamı dolayısile bu tevziatın 19/8/943 perşembe gününe kaldığı tebliğ olunur. (8079)

İstanbul Defterdarlığı ilânları

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Semti veya kazası	Mahallesi	Sokağı	No.sı	Cinsi	Tamamının kıymeti	Hissenin teminatı	Hissesi
Viktor Benerditi	Eminönü	Hobyar	Aşirefendi kütübhanesi	12-20 1 3 5	Altında dört mağazası bulunan Alyanak hanı ve yarım masura su	35110	659	1/4

Mercan Maliye şubesine borclu Viktor Benarditinin karısı Elagranın 1/4 hissesinin mutasarrıfı olduğu yukarıda yazılı emlâkin 3/9/943 cuma günü saat 14,30 da birinci müzayedesi, 13/9/943 pazartesi günü saat 14,30 da kat'î ihalesi yapılacağından talibların pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Eminönü Kazası Kaymakamlığı İdare heyetine müracaatleri ilân olunur. (8033)

Mükellefin ismi	Semti veya kazası	Mahallesi	Sokağı	No.	Cinsi	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Leon Betyan	Kadıköy	Rasimpaaş	Uzunhafız	180	Ahşab ev	2400	180	Tamamı

Hocapaşa Maliye şubesine borclu Leon Betyanın mutasarrıf olduğu yukarıda yazılı emlâkinin 23/8/943 pazartesi günü saat 14 te birinci müzayedesi, 2/9/943 perşembe günü saat 14 te kat'î ihalesi yapılacağından talibların pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Kadıköy Kazası Kaymakamlığı İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur (8034)

Asistan alınacak

Fen Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemiz Umumî Kimya ve İspençiyarî Botanik Enstitüleri için asistan alınacaktır.

İsteklilerin Dekanlığa müracaatleri. (8045)

İstanbul Vilâyet Orman Çevirge Müdürlüğünden:

Orman Umum Müdürlüğü teşkilâtında münhal 10 liralık maaşlı üçüncü sınıf orman mesaha memurluğu için müsabaka ile memur alınacaktır.

Müsabaka imtihanı İstanbulda Vilâyet Orman Çevirge Müdürlüğünde müteşekkil Komisyon marifetile 1/9/943 tarihinde saat 10 da yapılacaktır.

İmtihana iştirak edebilmek için memurin kanununun 4 üncü maddesinde yazılı evsaf ve şartları haiz olmak ve müracaat dilekçelerine tahsil vesikaları, hüviyet cüzdanı, adliyece mahkûmiyeti olmadığına dair bir vesika, başkaca durum kâğıdı, ve sağlık raporile dört aded vesikalık fotoğraflarını iliştirmeleri lâzımdır. Aksi halde imtihana kabul edilemezler. Talibların 30 yaşından yukarı olmaması şarttır. (7689)

Kocaeli P. T. T. Müdürlüğünden:

300 lira idarei kefaletli İzmit postanesi istasyon arası posta sürücülüğü seyyar ve nakliye memuru bulunan her trenle posta teati ve tek atlı araba ile nakletmek şartile 250 lira muhammen bedelle 5/8/943 ten itibaren 15 gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 20/8/943 cuma günü saat 15 te İzmit postanesinde komisyon huzurunda yapılacaktır. İsteklilerin şartnamesini görmek üzere her gün mesai saatinde Kocaeli P. T. T. Müdürlüğüne müracaatleri, (7337)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Satılık kıymetli arsalar

Muhammen kıymeti Lira K.	Muvakkat teminatı Lira K.	Semti	Mahallesi	Sokağı	No.sı	CİNSİ
2303 63	172 78	Kadıköy	Caferağa	Yenifikir	11, 13	82 ada, 8 parsel No.lı 577 metre murabba arsanın 2/6 hissesi.
1060 00	79 50	»	Rasimpaşa	Yeldeğirmeni Rıhtım iskele	24 64	Ada 212, parsel 14 No.lı ve 173/50 metre murabbaı arsanın tamamı
810 88	60 82	»	»	Rıhtım iskele	32	Ada 195, parsel 48 No.lı ve 156 metre murabbaı arsanın tamamı
91 21	6 85	Üsküdar	İhsaniye	Sultaniye Mustafa	E. 27 Mü. Y. 49	88.48 metre murabbaı arsanın nısfı
212 50	15 93	Kadıköy	Rasimpaşa	Ayrılıkçeşme	114	236 ada, 19 parsel No.lı ve 85 metre mikâbı arsanın tamamı.
101 35	7 61	Üsküdar	Pazarbaşı	Miroğlu	114	69 metre murabbaı arsanın tamamı

Yukarıda cins ve mevkileri yazılı gayrimenkullerin mülkiyeti açık arttırma ile satılıktır. İhaleleri 23/8/943 pazartesi günü saat 14 tedir. İsteklilerin muvakkat teminatlarile Kadıköy Vakıflar Müdürlüğü Akarat Kalemine müracaatleri. (7649)